

BETOGEN ? 8 & 15 OKTOBER

VETO

Weekblad. Jg. 8. '81-'82. Nr. 2. 8 oktober.
V.u. Bruno Leynse. Van Evenstr. 2 D, 3000 Leuven.

ALGEMENE STUDENTENRAAD

Opening academiejaar '81-'82

Sociale sector bedreigder dan ooit

OPEN BRIEF AAN ALLE POLITIEKE PARTIJEN

Brussel, 28 september 1981.

Geachte Heer Voorzitter,

De studentenbeweging wordt weer gekonfronteerd met een nieuwe reeks maatregelen en voorstellen i.v.m. het Hoger Onderwijs.

Met name de KB's Eyskens-Coens i.v.m. de subsidiëring van Derde Wereldstudenten, het wetsvoorstel De Bondt betreffende de sociale sector en het nieuwe ontwerpdecreet voor de studietoelagen, maken onderdeel uit van onze grote bezorgdheid.

Vermits de verkiezingsperiode een ideaal ogenblik is om duidelijke taal te spreken (?), verwachten wij dan ook een klare stellingname van Uw partij rond de problematiek van het Hoger Onderwijs. Meer bepaald de houding t.o.v. genoemde maatregelen, naast de door Uw partij voorgestane eventuele alternatieven zouden ons zeer interesseren.

Wij verwachten antwoord vóór 15 oktober 1981, dag waarop een nationale studentenbetoging wordt georganiseerd.

Op basis van de ten laatste op die datum aangekomen stellingnamen, zullen wij onze houding en oproep baseren voor de komende verkiezingen. Wij zullen de studenten oproepen niet te stemmen voor partijen die de sociale afbraak in het Hoger Onderwijs en de afbouw van de democratisering in de praktijk voorstaan.

Mogen we U erop wijzen dat niet antwoorden voor ons betekent dat de zaak U niet voldoende interesseert; in dat geval is de konklusie duidelijk.

Deze brief zal eveneens gepubliceerd worden in de studentpers.

Namens het
Nationaal Aktiekomitee
voor de Democratisering
van het Onderwijs

E. Donckers
F. Bergiez

P.S. Het NAK groepeert op dit ogenblik meer dan 30 studentenorganisaties, werkzaam in beide landgedeelten, en universiteiten en NUHO-scholen.

Op het studieweekend van de Algemene Studentenraad (28-30 sept.) ging heel wat aandacht naar de nieuwe voorstellen m.b.t. de Alma's, de psycho-medische diensten, de universitaire peda's e.d.m. die samen de zgn. "sociale sector" vormen. Een voorstel van C.V.P.-senator De Bondt wil belangrijke wijzigingen aanbrengen in de conceptie van deze "sociale sector". De voorzieningen zouden worden beperkt en wellicht selectief worden georganiseerd. Enkel studenten uit 'minderbegoede' gezinnen zouden in dat geval nog in de Alma's terecht kunnen.

Deze senator wil ook de inschrijvingsgelden aanwenden om deze "sociale sector" te bekostigen. De inschrijvingsgelden worden nu echter reeds voor een belangrijk percentage gebruikt om de gewone werking van de universiteit te financieren. Dat geldt bv. voor projecten die verbeteringen willen aanbrengen in het onderwijs, recyclage-activiteiten, enz...

Indien het voorstel De Bondt zijn weg zou vinden door het nieuw verkozen parlement, wat met een liberaal-katholieke coalitie in de regering waarschijnlijk zou zijn, dan zal aan de universiteiten

sector worden daarbij principiële ondernemingen die niet meer moeten worden gesubsidiëerd. De consequentie is duidelijk: de inschrijvingsgelden zullen blijven stijgen, als een vorm van huisvuiltaks die omhoog gaat met de kosten van de huisvuilophaling.

Alleen is onderwijs geen huisvuil. Hogere inschrijvingsgelden, net zoals een Alma voor 'behoeftegen', passen in een denkwereld waarin ongelijkheid en discriminatie aanvaard worden en zelfs geïnstitutionaliseerd.

BNL

Grondbeginselen zelf in het gedrang

meer toelage voor onderwijs moeten worden verstrekt. Of anders moeten de inschrijvingsgelden omhoog.

Belangrijker is echter de idee die senator De Bondt propageert: de Alma's e.d.m. zijn een voorziening die, als een soort OCMW, de behoeftige studenten moeten 'helpen', en bovendien in hun geheel door de studenten moeten worden betaald. De Alma's en de sociale

Foto links: Karel Tavernier is, als nieuwe vice-rector, voorzitter van de Raad voor Studentervoorzieningen. Van zijn houding m.b.t. de sociale sector hangt veel af.

Beeld uit de vredesmars (23 juli 1981). Meer over de vredesproblematiek elders in dit nummer.

LEZERSBRIEVEN

DE SLAÄF DER ONSCHULDIGEN

Als ik een huis in aanbouw zie of ik hoor "Ain't nobody white singing the blues", als ik tussen twee hoofdstukken historische grammatika door even voor het wentelraam ga staan en onverschillig witte wolken zie overdrijven, of ik hoor op Scorpio (2 sept) niet zo onschuldige, aankomende eerste-jaarsstudenten en hun lieve ouders voor de Veto-mikro in een maar al te gekunsteld burgertaalje hun dito aspiraties verkondigen, dan voel ik van binnen mijn hoofd 'nee' Schudden: is er dan toch niets aan de hand? Zijn de media dan toch maar rekwi-sieten van dit schouwto-neel? En zoniet, hoe komt het dan dat (ook) ik de spanning bijna niet (meer) voel, die er toch is, want anders zou ik dit toch niet van me af moeten schrijven.

Anders zou er toch niet zoveel sociaal en politiek engagement zijn. Of is door en na de katharsis van 'Wir haben es nicht gewußt' en de daaropvolgende revolutie ruimte en tijd gekreëerd voor een pseudo-generatie die ietwat nostalgisch en dus maar geëngageerd is om het engagement? De El Salvador aktie lijkt doodgebloed terwijl een nieuwe Napoleon de hand nooit in eigen bezem zal durven steken. Of zijn wij de generatie van de hoop, in beide betekenissen van het woord?

Er is voor mij een gebrek aan geestelijke symptomen. Ofwel is dat een teken dat we niet ongerust hoeven te

zijn, ofwel betekent het dat het al te laat is, dat het al voor de deur staat, de zelfmoord van de homo ridens, ludens, viator en het hele overige zootje.

Neem de kunst. Waarover wordt er bijvoorbeeld geschreven? Wat men het hedendaagse neo-realisme in de Nederlandse Poëzie noemt, is eerder een konsumptieliteratuur die het moet hebben van zelfgenoeg-zame spitsvondigheden en opsommingen van futiliteiten die niet eens het alledaagse overstijgen.

Veel van dat soort gedichten hebben ook maar de 'waarde' van een colablikje waar Warhol zijn handen van afhaald. Nochtans is het de bedoeling "een democratische, maar tevens maatschappijkritische bewustwording, een frisse relativiteitsgeest die frustraties helpt oplossen i.p.v. ze te cultiveren, het ont-hullende en ontmaskerende naakte woord i.p.v. verholen impotentie, integratie van het creatieve produkt in het leven van alledag en in het leven i.p.v. autonome en geïsoleerde salonsacraliteit..." (De Nieuwe-Realistische Poëzie in Vlaanderen, Orion, 1972) na te streven. Nou, mij goed. De bedoeling is er dus en die is goed. Maar de manier waarop niet. De Geest ontbreekt. We leven in een stuwdam, maar doen alsof we in een meer leven. We weten dat 'Het Ei van Einstein' (Jaap Harten) bestaat, maar het is alsof we er niet mee zitten. OK, er bestond een Pablo Neruda, maar we schrijven zijn versjes op

wenskaarten of lezen ze maar als ontspanning. En hier en daar staat er nog iemand op; maar met welke ijdele pretenties?

Er zijn geen symptomen want er is geen coherentie tijdsgeest als voedingsbodem. Of

is er misschien wel een tijdsgeest die van de verscheidenheid, en vinden we er de eenheid niet in omdat wij ieder onze eigen koude oorlog voeren, omdat we elkaar niet (willen) herkennen of omdat de media ons en zichzelf ongemerkt verzoend hebben met wat binnen en buiten ons rijke Westen in lauwe en hete oorlogen aangericht wordt?

Henry Kissinger heeft eens iets zinnigs gezegd, in de aard van: "Het feit dat de gedachte van WO III bestaat, is voldoende om er zeker van te zijn dat die er ook komt. Het is alleen een kwestie van tijd." Waar zijn onze Gorters en Van Ostayens, onze dadalsten, poëtes maudits en experimentelen...? Ik oordeel niet, ik vraag het me alleen af. Ik stel alleen vast dat er in feite niets gebeurt. Ofwel stellen we ons tevreden met het uitmelken van reeds lang verworven gouden koeien tot wij en zij erbij doodval-len, ofwel zitten we in de bekende stilte voor de storm. Maar in plaats van een voorafschaduw van die storm, vinden we alleen een misbegrepen stilte zonder lading. Of zijn wij de fatalisten van de nacht? Misschien zit jij met evenveel vragen en zijn die het antwoord.

Raf Pepels

REDACTIONEEL

Rector De Somer heeft in zijn carrière de studenten al veel beloofd. Ook nu weer bevestigt hij in het interview op p. 10 dat hij aan de kant van de studenten staat waar het gaat om de bedreigde sociale sector. Wat zijn toezegging echter geloofwaardig maakt is de situatie van de K.U. Leuven zelf. Met haar 20 000 ingeschreven studenten is Leuven de grootste Vlaamse universiteit. Zij kan bogen op ruime sociale voorzieningen en op een uitgewerkt net van (gratis) studiebegeleiding (waar, tussen haakjes, desalniettemin veel over te zeggen valt).

De groei en de kwaliteit van de K.U. Leuven worden echter bedreigd. De studentenaantallen, en dus de inkomsten, dalen. Meer en meer kandidaat-studenten opteren voor niet-universitair hoger onderwijs. En de besparingen knagen aan het budget.

Met het voorstel De Bondt zal de K.U. Leuven 110 van de 131 miljoen aan 'sociale' subsidies verliezen. De Bondt wil in plaats daarvan inschrijvingsgelden gebruiken. Dan nog zal het 'sociale' budget van de K.U. Leuven volgens hem met 16 % naar beneden moeten. Daarin is niet begrepen dat ruim 60 miljoen aan inschrijvingsgelden zullen weggetrokken worden uit het onderwijs en het onderzoek zelf. Hoe moeten die worden vervangen? De door Bosmans voorgestelde hervorming van de studietoelagen zal anderzijds 6000 beursgerechtigden beursloos maken. Voor 55 % van de studenten aan wie een beurs wordt verstrekt zal deze laatste volslagen onvoldoende zijn. Ook van deze studenten zal een aanzienlijk deel van de unief wegblijven.

In zijn toespraak heeft de A.S.R.-woordvoerder gesproken vanuit een geest van solidariteit met de ganse universitaire gemeenschap. De studentenvertegenwoordigers zetten daarmee niet hun vroegere kritieken opzij. Geenzins.

Maar iedereen moet weten dat het komende jaar cruciaal zal zijn voor de universiteit in haar huidige vorm. We hopen dat rector De Somer ter gelegener tijd op zijn beurt zijn solidariteit met de hele universitaire gemeenschap zal tonen.

Er is op 15 oktober een betoging in Brussel.

VETO ZOekt (UIT)ERAAL NOG MEDEWERKERS. WIE GRAAG HELPT SCHRIJVEN, TYPEN, OF LAY-OUTEN.... KOM 'S LANGS OP DE VETO.

Lucien's corner

* Terwijl ik op een opvullen van de lesroosters septembermorgen naar mijn voor de leraars in het stagschool fiets, loeit de middelbaar onderwijs een fabriekssirene boven het anti-sociale en nutteloze duizendkoppig stakingspiket bezuiniging wil doorvoeren aan de grote poort van de ren: de 535 miljoen die Boelwerf in Temse. Er hangt het ministerie van Arbeid mist in de straat en de en Twerkstelling moeten MLB-er die in Leuven na de uitbetalen aan dopgeld voor meeting tegen het fascisme werkloze afgestudeerden. (10 maart) opriep voor een

korte betoging, steekt de * In de Goudsbloem, zodat straat over. Een VVS-er uit het VU-kafé van Leuven, Gent, ondertekenaar van het hangt een affiche van TAK - Polekar-manifest van janua- Vlaamse Republikeinse Beweri, wandelt tussen de st- g- ing: België barst, niet kers. En in een uitzending door de taal maar door het van Panorama zie ik een staal. Dat staal heeft bekend MLB-er uit romaanse alvast de 28ste regering staan grinniken met de in van na de oorlog doen de lucht vurende portier, vallen. Panorama brengt een die het piket niet wil reportage over de reakties doorlaten. De student heeft van de gewraakte Waalse zelf nog een paar jaar als staalarbeiders na de val lasser in de metaalsektor van de regering en laat zo gewerkt. Het doet wel naar de stem horen van de "ontijdens de vakantie Leu- heilsbrenners", althans vense gezichten op teevé volgens de voor 95,75 % te zien. De Kristenen voor rechtse pers in Vlaanderen. het Socialisme van Leuven Enkel De Morgen heeft gewschrijven een brief naar zen op het belang van Panorama om te zeggen dat 50 000 staalarbeidsplaatsen te meer economische achtergrondinformatie hadden ge- verbonden jobs. En alles wild over de crisis in de loopt gesmeerd voor de scheepsbouw en ze hadden in Limburgse steenkoolmijnen, de reportage de soli- dairiteit gemist die ze ten, zegt Spitaels. gevoeld hadden onder de stakers in het piket. Zo te

* Nog elf dagen voor zien komt links Leuven op d'unief begint. Het natio- het Boelkonflikt af als naal aktiekomitee voor de demokrasiering van het onderwijs protesteert in het

Aktueel tegen het voorstel meer lichtjes branden in de De Bondt over de sociale Belgische politiek. Tijdens sektor en het nieuw ontwerp de middagpauze in het kof- inzake studiebeurzen. Er fiesalon, in de leraarska- komen verkiezingen, zegt mer van mijn stagschool, men, in november, en men vertelt een CVNMO-delegee zal nu vanaf achttien jaar (ACV-onderwijs) dat de om- kunnen stemmen. Hoe zwaar zendbrief van Calewaert wegen 100 000 stu- tub-treffende het maximaal dentenstemmen?

Studenten K.U.L. spenderen jaarlijks ca. 140 miljoen aan cursussen en boeken

PERSMOTIE

Het Nationaal Aktiekomitee voor de democratisering van het onderwijs, die dertig studentenorganisaties vertegenwoordigt, heeft zich uitgesproken voor enkele gerechtvaardigde eisen zoals intrekking van het voorstel De Bondt, geen afbraak en volwaardige subsidiering van de sociale sectoren en het niet toepassen van het ontwerpdecreet Bosmans. De studenten eisen de intrekking van de maatregelen Eyskens-Coens en een volledige subsidiëring van de Derde Wereldstudenten. Afschaffing van om het even welke vorm van inschrijvingsgelden, en dit voor alle studenten, werd reeds krachtdadig door de studenten verdedigd tijdens de acties tegen de 10 000. Een Nationale Betoging die op 15 oktober om 15.00 uur doorgaat zal het startpunt zijn voor acties, zowel in verschillende universiteiten als in de NUHO-scholen. Alle politieke partijen zijn van deze eisen op de hoogte gesteld door middel van een open brief (zie bijlage). Onze bezorgdheid voor de democratisering van het onderwijs eist een klare stellingname. Eventuele alternatieven voor deze problematiek worden ook verwacht. Hun houding zal bepalend zijn voor het kiesgedrag van de studenten (stemrecht vanaf 18 jaar!).

Maar wat erger is : ze doen het allemaal tegelijk. U kent het scenario : 5 oktober, smeet uw boterhammetjes, vul de koffiepul en hop...naar ACCO, De Standaard, Kursusdienst,... in de rij voor cursussen. Vóór later : terug thuis als waar student want met cursussen op de plank. Doch later volgt de kater : Moet dit allemaal zoveel kosten ? Zijn die cursussen, boeken, bijkomende literatuur, naslagwerken, atlanten, fotoalbums,...wel allemaal nodig ? Hoeveel inkt werd hier verspild ? Allemaal vragen, weg ermee ! Naar het klachtenbureau cursussen!!!

Waarom een klachtenbureau ? Door het verzamelen van gegevens over concrete wan-toestanden hopen wij, mits onmiddellijk ingrijpen, in die specifieke gevallen de toestand te verbeteren. Voorts kan dit bijdragen tot een grotere gevoeligheid voor de cursusproble-

matiek bij de professoren en kan de aldus verkregen informatie een duidelijke en eenvoudige studentenpolitiek in verband met cursussen bespoedigen.

- Waarover kan je zoal klagen ? -Enkele tips-
1. te duur : een maximum richtprijs zou 1,3 fr. per bladzijde (de niet-ledenprijs van ACCO, meer hierover later) kunnen zijn.
  2. te dik : vb. voor een cursus van 500 bladzijden waarvan slechts 200 bladzijden moeten gekend zijn, werden 300 bladzijden te veel betaald.
  3. te boek : soms worden, in plaats van goedkope cursussen, dure boeken uitgegeven die daarenboven als werkinstrument meestal veel onpraktischer blijken.
  4. te druk : het uitgeven van een cursus kan leiden tot het stijgen van de studiedruk. Men kan immers meer doen stude-

5. te slordig : namelijk slechte kwaliteit, onverzichtelijk, te veel taal- of spellingsfouten, geen inhoudstafel,...
6. te winstig : sommige profen doen echt geen moeite om stuitend winstbejag enigszins te verdoezelen; zo boden in het verleden cursussen, gedrukt op kosten van het departement, wel eens een maximale spijziging van een privé bankrekening.
7. enz...

Hoe kan na onderzoek op een klacht gereageerd worden ?

1. Kontakt opnemen met kring en betreffende prof.
2. De academische verheid trachten te sensibiliseren.
3. Publiciteitskampanje-via VETO: de prof als het ware aan de schandpaal binden.
4. Het uitgeven van een

piraatkursus, namelijk een identieke doch goedkopere uitgave, stiekem gedrukt op onbekende studentenpersen.

Ziezo, tot zover deze eerste beknopte informatie in dit blad boordevol artikels. Misschien vind je dit alles wat overdreven voorgesteld. Inderdaad, 't en is niet alles ach en wee hier in dit huis van studie en genot. Inderdaad, 95% van het professorenkorps is braaf. Maar zoals de dokter er is voor de zieke, zo zijn wij er voor de zondaars. Welaan dan, allen naar sociale raad met uw klachten of belangeloze aanbiedingen tot medewerking aan de werkgroep cursussen als belangstellende, cursusdienstverantwoordelijke, en dies meer!! De Bokma staat koud.

Sociale Raad : 'S meiersstraat, 5
3000 Leuven

nee a/h voorstel De Bondt
-geen afbraak sociale sektor
-volwaardige sociale sektor nuho-unief

nee a/h ontwerp Bosmans
-geen afbraak beurzenstelsel

nee a/d KB's Eyskens-Coens
-volledige subsidiëring van alle derde wereldstudenten

geen verhoging inschrijvingsgelden!

DEZE DOODGEWONE KAMERPLANT ZAL NU EEN SPREEKBEURT GEVEN OVER 'PLANKEN KOORTS, NL.: "HET TRILLEN VAN EEN ESPENBLAD."

DON. 15 OKTOBER 15u.

BRUGGEL Hogerplein

Essen uit alle centra

Nationaal aktiekomitee, p.a.: J. Bernaertstraat 76, 1000 Brussel.

VETO

OP

SCORPIO

DINSDAG

TUSSEN

21.00 en 22.00

Open deur ... om mee in huis te vallen

De Germanentie weerom een succes

Examentijd ... iets dat in het begin van dit nieuwe academisch jaar (gelukkig) nog veraf ligt, en waar we liever nog niet aan denken... Maar toch willen we in deze Veto even terugblikken op naar een bepaald initiatief dat in een aantal kringen het leven in deze periode wat draaglijker trachtte te maken, nl. de examenpermanentie. Een hulpverlening door studenten voor studenten, een oase van rust temidden van het strijdgevoel en de jacht op vrijstellingen.

Examentijd ... iets dat in het begin van dit nieuwe academisch jaar (gelukkig) nog veraf ligt, en waar we liever nog niet aan denken... Maar toch willen we in deze Veto even terugblikken op naar een bepaald initiatief dat in een aantal kringen het leven in deze periode wat draaglijker trachtte te maken, nl. de examenpermanentie. Een hulpverlening door studenten voor studenten, een oase van rust temidden van het strijdgevoel en de jacht op vrijstellingen.

Een stukje solidariteit in een tijd van soms bittere eenzaamheid, waarin je bij niemand terecht kan want iedereen zit in dezelfde puree. En je kan toch niet bij de ombudsman of -vrouw gaan klagen dat je eenzaam voelt? Nee, dat kan je beter bij een (oude-
re) kollega-student die in een vast lokaal in het fakulteitsgebouw op jou zit

te wachten. Met nete koffie, snoepjes, stripverhalen en veel goede raad. Ondeskundig misschien, maar wel gezellig.

Geen pasklare oplossingen of hapklare brokken advies, maar geduldig en aandachtig luisteren en trachten wat te relativeren.

Examens zijn niet dodelijk, maar ook weer niet lolliig. Een onderzoek heeft aangetoond dat ze ook niet zo goed zijn voor de gezondheid. En er wordt zo'n sterke nadruk gelegd op presteren, op zoveel mogelijk stof slikken in een zo kort mogelijke periode, dat allerlei menselijke factoren er bij inschieten, nl. contact en communicatie, een stuk gezamenlijke ontspanning, ...

Om hieraan te verhelpen, is er de zgn. "gezelligheids"-functie van de permanentie. Voor minder ern-

stige problemen, vooral om de nood aan communicatie en contact te lenigen. Voor zwaardere problemen is er de zgn. "ernstige opvangfunctie", die bestaat uit twee componenten nl. "menselijk-psychologisch" en "technisch-examengericht".

De eerste functie houdt in: geduldig en aandachtig luisteren naar hetgeen de "bezoeker" te vertellen heeft, hem/haar het hart laten uitstorten, en dan terugkoppelen, zelf oplossingen suggereren, zonder op te dringen, en zo nodig doorverwijzen naar een andere hulpverlenende instantie (ombudspersoon, studententarts, studie-advies, ...). Door verschillende permanentieverantwoordelijken wordt er de nadruk op gelegd dat men geen deskundige hulp kan of mag verwachten, maar wel wat nieuw zelfvertrouwen kan geven, in een gemeedelijke en ontspannen sfeer de student opnieuw een gefundeerde basis meegeven om 'er' weer aan te beginnen, en natuurlijk een stuk zelf-relativering.

Met de "technisch-examengerichte functie" komt men voor een groot stuk in het vaarwater van de ombudsmensen terecht, hoewel toch weer niet helemaal. Men geeft advies i.v.m. uitstel van examens, al dan niet van stoppen, al dan niet naar een prof zelf toegaan om problemen uit te praten, enz... Er liggen examenvragen ter beschikking van vorige jaren (hetgeen na-

tuurlijk een "steen des aanstoots" is voor de prof-fen); dit is natuurlijk wel de grootste trekpleister van de permanentie. Klachten over verkeerd examen-gedrag van profs worden verzameld en ofwel zelf onmiddellijk behandeld ofwel doorgegeven aan de ombudsman om aan bod te komen op de deliberatie. Verder bezit men een grondige kennis van het examenreglement om probleemgevallen te kunnen helpen, en liggen er een heel pak notities en samenvattingen ter beschikking. Adressen van alle profs en van andere hulpverleners kunnen ingekeken worden, en dikwijls komt ook de ombudsman vertellen waar hij bereikt kan worden bij afwezigheid.

Zoals je ziet: een uitgebreid pakket van hulpfuncties, die ter beschikking staan. Een evidente vraag: is er geen overlapping met de diensten van de ombudsmensen, en wat vinden deze laatste ervan? In de praktijk lijkt dit nogal los te lopen, studenten en ombudsmensen helpen mekaar, serieuze problemen worden doorgeespeeld, men raadpleegt mekaar, en men geeft nieuw verkregen informatie door i.v.m. veranderingen in examenregelingen, enz...

Een andere vraag is of men op deze manier geen buffer opwerpt tussen profs en studenten, of men niet een beetje oplapt en wat tranen droogt, i.p.v. de wortel van het kwaad aan te pakken, nl. het examensysteem

zelf. Maar anderzijds heeft een student met examenproblemen op het moment van het examen zelf concrete steun en hulp nodig, en niet een vaag toekomstperspektief, waarin het gehate systeem ooit wel eens zal veranderen.

Een vraag rust nog: heeft dit alles sukses bij de studenten? Volgens de verantwoordelijken van de 'germanentie', de examen-opvangdienst van Germania, in ieder geval wel. In eerste zitting werden 755 bezoeken geregistreerd, in tweede zitting waren er 562 bezoeken. Dit op een totaal van zo'n 850 studenten. Hiervan waren er zo'n drie vierden kandidaaturstudenten die de permanentie bezochten. De permanentie werd ook ervaren als de meest student-nabije en probleem-gerichte activiteit van de kring: de studenten ervoeren dat ze niet door hun praesidium in de steek gelaten werden, dat ze ergens naartoe konden in deze moeilijke tijd. Ook voor de kringwerking had het goede resultaten: je leert op een permanentie hopen mensen kennen, wat niet zozeer het geval is op andere kringactiviteiten met een beperkter omvang en een andere doelstelling. Bij Germania gaat men er volgend jaar in ieder geval mee door. Met veel enthousiasme en lekkere koffie.

Louis
coördinator
germanentie

Nationale abortusbetoging

Wandelen in de Brusselse periferie

Ondanks de ettelijke jaren strijd die de vrouwenbeweging rond dit controversiële onderwerp achter de rug heeft, ondanks de resem voorstellen tot wetswijziging ter legalisatie van abortus (o.a. Detiège BSP, Renard PS), het inmiddels welig tieren van illegale abortuscentra in en om het Brusselse en de vierduizend klandestiene abortussen die elk jaar in ons Belgenland uitgevoerd worden, zit de parlementaire discussie rond dit probleem nog steeds in de koelkast. Het ziet er trouwens ook niet naar uit dat de ontvriazing ervan binnenkort zal gebeuren, want door de prioriteit die het gesleutel aan de economische crisis krijgt wordt het struikelblok abortus gemeden als een gevaarlijk soort griep.

Onlangs werd de klok zelfs weer een flink stuk achteruitgezet, want waar het jarenlang kalm was aan het abortusfront ingevolge een politieke afspraak om de vervolgingen op te schorten, tot een duidelijke beslissing na diskussie gevallen was, werd in juni door de kamerkommissie van justitie deze afspraak met een nipte meerderheid verworpen zodat op dit ogenblik de Belgische rechtbank een 40-tal abortusprocessen af te handelen heeft.

Op 3 oktober werd dan ook de zoveelste abortusbetoging georganiseerd rond het bekende 6-puntenplatform waarin de opschorting van vervolging, vrije abortus tegen terugbetalingstarief op aanvraag van de vrouw, een beter beleid inzake voorbehoedsmiddelen en op-

richting van regionale abortuscentra geëist werd. Zo'n 6000 mensen, voornamelijk vrouwen, verzamelden zich dan ook ter ondersteuning van deze eisen op het Flageyplein waar, naast de gebruikelijke papierslag, ballonnen voorzien van de slogans "abortus uit het strafrecht" en "vrijspreek voor de betichten" voor een zeer kleurrijk geheel zorgden. Terwijl men op enkele laatkomers wachtte zorgde het GACEHPA, een franstalige organisatie die zich met de verspreiding van informatie over abortus bezig houdt, voor een aantal sketches waarin op ludieke wijze het huidige beleid aan de kaak gesteld werd.

In de reusachtige optocht die zich tenslotte stapvoets door de Brusselse straten kronkelde liepen abortuskomitees en vrouwen-groepen met spandoeken voorop, onmiddellijk gevolgd door de rooie vlaggen van vakbonden en talloze linkse partijen waaronder de SP, Ral, KP/PCB, PvdA, FDF en een paar politieke kopstukken als Georges Debunne, Louis Van Geyt, Willy Seeuws, en Leona Detiège opgemerkt werden. Of de komende verkiezingen iets met deze massale politieke steun te maken hebben laten we hier maar in het midden. Belangrijk is evenwel dat zelfs afgevaardigden van abortuskomitees uit Duitsland, Engeland, Frankrijk en Italië hun Belgische collega's kwamen vervoegen. De overigens goed georganiseerde betoging verliep uiterst rustig, een beetje tam zelfs, want de slogans werden hier en daar met

tussenpozen en niet bepaald geestdriftig gescandeerd. Misschien was het eerste gese wintertweer hier verantwoordelijk voor, of heeft ook hier de moedeloosheid en de idee van vechten tegen de bierkaai voet aan de grond gekregen? Dit lauwe gevoel was in ieder geval niet merkbaar bij de ontbinding van de betoging, eveneens op het Flageyplein, waar de menigte in beide landstalen toegesproken werd door woordvoerders van de abortuskomitees en door Dr. Peers die nogmaals bevestigde dat de strijd voor legalisatie, gezien de nakende processen, aktueller is dan ooit en daarom op zoveel mogelijk steun en uitbreiding moet kunnen rekenen in de komende maanden.

Emmy Desmet

Onthaal Pol en Soc

ONTHAALAKTIVITEITEN VOOR POL EN SOKKERS IN SPE

Ma 12.10 Eerste buro (vergadering waar beslissingen i.v.m. kring worden getroffen, enz.). Iedereen welkom!

Di 13.10 Pannekoekenavond is ISOL 19u.

Wo 14.10 14u: algemene vergadering (AV) met voorstellen van onze kandidaat-kringvertegenwoordigers + stemming.
21u: fuif van politika speciaal voor 1ste kan in zaal 'Ons Huis' (bij Camillo Torres - Brusselsestr.)

Ma 19.10 14u: sportnamiddag voor Pol en Sok.

Do 22.10 15u30 in Aud. Vesalius jaarvergadering voor 1ste kan met verkiezen van jaarverantwoordelijke.

Alle eerste kanners krijgen nog een brief met een uitnodiging voor deze activiteiten op het eind van sept. toegestuurd. Preciese data en uren en eventuele wijzigingen worden dan ook meegedeeld.

Tot weldra en groeten van Carla, Nora, Ludo, Nadine, Soelaiman, Vera, Bruno, Jos, Carine, Theo, Kristina, Leen, ...

Veto werft aan, dynamische medewerkers

Medewerkers:

Joris Leijnse, Luc De Munck, Guido Janssens, Polleke, Marijke Bosmans, Dirk Cos, Relinde Baeten, Pieter T'Jonck, Wannes, Hans van de Broeck, Bruno Leynse, Luc Vanderhaeghe, Luc De Petter, Jan Sempels, Lambert Swillens, Ingeborg Verpancke, Jan Heyrman, Peter De Jonge, Eric Vanhaeren, Wilfried Allaerts, Leo Paesen, Louis De Meuter, Emmy Desmet, Jozef Schildermans.

Eindverantwoordelijke: Bruno Leynse.

KRINGRAADWERKING : STUDENTENVERTEGENWOORDIGING OP AKADEMISCHE RAAD

Tien jaar geleden hebben de onderhandelingen tussen de toenmalige vertegenwoordigers van het academische en wetenschappelijk personeel en van de studenten geleid tot de huidige structuren van de KUL, met daarbij het geïnstitutionaliseerd medebeheer van de studenten in het universitair beleid. Sindsdien zijn er heel wat discussies gevoerd over de huidige vorm van het medebeheer waarin de studenten met hun 11,8 % aandeel in de zetels famous ondervertegenwoordigd zijn. Kringraad organiseert een gedeelte van dit medebeheer : nl. de studentenvertegenwoordiging in de Akademische Raad. In deze bijdrage meer uitleg hierover.

BEVOEGDHEDEN EN SAMENSTELLING VAN AKADEMISCHE RAAD

Zoals de Inrichtende Overheid (de Vlaamse bisschoppen en vier leken-leden uit de hogere Vlaamse sociale en politieke kristelijke middens), de Raad van Beheer, de Rektor, de Algemene Beheerder en de Raden van de Fakulteiten en de Instituten, is de Akademische Raad (AR) een orgaan van de KUL (ref. 1). De bevoegdheden van de AR zijn o.a. de volgende : zij draagt de benoemingen van de leden van het academisch en wetenschappelijk personeel voor aan de Raad van Beheer ; zij bepaalt het wetenschapsbeleid van de universiteit en zij verstrekt adviezen aan de Raad van Beheer betreffende de

begroting van de universiteit, de culturele en maatschappelijke aktie van de unief (sic) en haar betrekkingen met de samenleving, met de andere uniefs en met de onderzoekcentra en met het onderwijs in 't algemeen, en het gewoon reglement van de KUL (ref. 1). Verder heeft de AR het meest volledige initiatief-, beslissings- en controlerecht inzake onderwijs en onderzoek. De AR keurt ook de oprichting van Fakulteiten en dergelijke goed. Ook houdt zij toezicht op de onderwijsprogramma's en op de studiebegeleiding (ref. 2).

Zoals men uit het voorgaande kan opmaken is de AR het hoogste beleids- en beslissingsorgaan aan de KUL in de academische sektor (i.e. het onderwijs en het onderzoek met aansluitende activiteiten zoals dienstverlening).

De AR is als volgt samengesteld : de Rektor als voorzitter, de Algemene Beheerder, de Vice-rektor en de twee groepsvoorzitters (deze zetelen ook allen in het Bureau). Verder nog de Rektor van de Kampus Kortrijk, de tien Dekanen van de Fakulteiten en de President van Het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte. Het wetenschappelijk personeel heeft vier vertegenwoordigers en de studenten eveneens. In totaal bestaat de AR uit 25 leden.

DE STUDENTENVERTEGENWOORDIGING

Het reglement van de KUL voorziet dat de studentenvertegenwoordiger ten eerste, student moet zijn, en ten tweede, tijdens de

voorbijde twee voorgaande jaren in 'ten minste één examenzitting aan de KUL moet geslaagd zijn. Van zodra een vertegenwoordiger zijn hoedanigheid als student verliest, dient hij te worden opgevolgd door een plaatsvervanger (ref. 2). Reeds van in het begin van het medebeheer van de stu-

denten worden de vier studentenvertegenwoordigers verkozen door de Algemene Vergadering van Kringraad. Dit gebeurt ieder jaar begin oktober. De studentenvertegenwoordiging bestaat uit twee studenten uit positieve wetenschappen en twee uit humane wetenschappen. Afgelopen academiejaar waren dit Philippe Clerick (Romaanse), Tony Heeren (Rechten), Fons Mertens (Geneeskunde) en Jan Sempels (Informatika).

De organisatie van de studentenvertegenwoordiging is geen gemakkelijke zaak. In het verleden zijn er in de schoot van de Algemene Vergadering van Kringraad meerdere discussies geweest n.a.v. problemen met de vertegenwoordigers (plots en onaangekondigd ontslag, het niet respecteren van een opdracht gegeven door de Algemene Vergadering van Kringraad, ...). Ten einde hieraan te verhelpen heeft de AV van Kringraad vorig jaar bijkomende bepalingen goedgekeurd voor de verkiezing van de vertegenwoordigers.

1. De kandidaten dienen hun kandidatuur schriftelijk en op voorhand te stellen. Zodoende worden zij verplicht hun motivatie voor de opdracht te expliciteren.
2. Er wordt van hen verwacht dat zij over voldoende voorkennis beschikken aangaande de topics die op de AR aan bod komen.
3. De kandidaten dienen reeds over ervaring in het medebeheer te schikken (bijvoorbeeld Fakulteitsraad, Akademische Raad).
4. De vertegenwoordigers dienen voldoende tijd vrij te maken voor het uitvoeren van hun taak.
5. De vertegenwoordigers moeten intensief contact houden met de kringen om een optimale informatie-doorstroming te kunnen garanderen.
6. De delegatie is ten allen tijde verantwoordelijk verschuldigd t.o.v. de AV van Kringraad.

De werking van afgelopen jaar heeft aangetoond dat bovenvermelde bepalingen geen verbodige zaak zijn.

DE TAAK VAN DE DELEGATIE

Over het medebeheer van de studenten in het algemeen en over de taak van de studentenvertegenwoordigers in het bijzonder is er in het verleden reeds veel inkt gevloeid. Kringraad heeft een principieel standpunt omtrent het medebeheer van de studenten in het universitair beleid : Stellingname Eén. In de vorige editie werd deze stellingname in het artikel over Kringraad reeds aangehaald (ref. 3).

In de praktijk is de situatie zo dat de studenten in het medebeheer schromelijk ondervertegenwoordigd zijn. Gemiddeld bekleden zij slechts 11,8 % van de mandaten, in sommige fakulteiten is dit zelfs lager dan 10 %, op AR is dit 16 %.

Dit heeft tot gevolg dat studentenvoorstellen die ook maar een haartje zouden raken aan het belang van de profen nooit aanvaard worden, laat staan een meerderheid vinden. Voorbeelden van het afgelopen jaar vindt men in ref. 4.

De opdracht die de studentenvertegenwoordigers op AR hebben is het informatierecht ten volle gebruiken. In de dossiers van AR en op de vergaderingen zelf kunnen men een grote hoeveelheid informatie die gebruikt kan worden voor de werking van de Algemene Vergadering van Kringraad en van de Fakulteitskringen. De dossiers van de AR vormen immers een gedeelte van het Kringraad Archief en Dokumentatiecentrum dat veelvuldig en intensief gehanteerd wordt in de werking.

De informatie die de studentenvertegenwoordigers bekomen op AR wordt ook verder dan de AV van Kringraad doorgegeven. Specifieke informatie voor één studierichting wordt gemeld aan de overeenkomende kring. Verder verschijnt van iedere vergadering een verslag in VETO. Over bepaalde topics wordt een uitgebreider artikel geschreven, zoals bijvoorbeeld afgelopen jaar over de KUL-financiering en over de participatie van het Admi-

nistratief en Technisch Personeel bij de rektorverkiezingen.

Ook in de andere richting blijft de informatiestroom verzekerd : de studentenvertegenwoordigers houden voeling met de kringen en zijn volwaardig lid van de AV van Kringraad. Het zijn overigens de meerderheidsstandpunten van de AV van Kringraad die de studentendelegatie op AR naar voor brengt en verdedigt. Voor de gebeurtenissen van afgelopen jaar verwijzen we naar het Jaarverslag van Kringraad (ref. 4). In hoofdstuk 7 van het eerste deel vindt men een overzicht van de werking en de voor de studenten belangrijkste topics die afgelopen jaar op AR aan bod kwamen.

WERKING 81-82

Op de tweede AV van Kringraad verkiezen de kringafgevaardigden de vier studentenvertegenwoordigers voor het mandaat 81-82. In de komende Veto's zal men de namen en adressen van de delegatieleden vernemen, en verslagen en artikels vinden over de werking van Kringraad rond dit terrein. Meer informatie is altijd te bekomen op Kringraad, 't Stuc, eerste verdieping, Van Evenstraat 2D, 3000 Leuven of bij de studentenvertegenwoordigers zelf.

REFERENTIES

1. Oprichtingsakte en Organiek Reglement van de Katholieke Universiteit te Leuven.
2. Gewoon Reglement-Structuur van de Katholieke Universiteit te Leuven.
3. Veto, Nummer 1, Jaargang 8, ASR, 31 augustus 1981.
4. Kringraad-Jaarverslag 80-81, red. J. Sempels, ASR, 1981. (te verkrijgen op het Kringraadkantoor aan 60 frank)

J.S.

Belangrijk bericht aan alle studenten

In samenwerking met Kredietbank en Standaard Boekhandel heeft

knack

een speciaal nummer gerealiseerd voor alle studenten in Vlaanderen.

Dit nummer bevat onder andere een reeks zeer speciale aanbiedingen.

U kunt als student deze Knack-SB-KB-Studentenspecial gratis bekomen.

* in elk kantoor van KB

* in de winkel van Standaard Boekhandel

* in het kantoor van Knack (Ladeuzeplein)

lid worden van

Amnesty International :

kan .

aktief lid worden

AMSTY INTERNATIONAL
Werkgroep LEUVEN
Groenstraat 34
3200 Kessel-lo

Strategie van de kleinschaligheid : een controversieel Congres

"Nou dat bekankerde Foudraine als in de zestiger jaren; dit is een ordinaire patiënten voorstelling."

Met deze woorden verlaat een verontwaardigde nederlandse deelnemer de grote aula van het Maria Theresiakollege. Intussen vertelt een ex-patiënt over zijn instellingsleven.

Het was niet de enigste maal dat iemand mij demonstratief duidelijk maakte dat hij/zij met de gang van zaken niet akkoord ging.

Kees Trimbos, co-voorzitter, sloeg de nagel op de kop toen hij in de inleiding schreef: "Er zal veel gediscussieerd worden, en het lijkt me een illusie dat we het na afloop allemaal eens geworden zijn. Maar dat is niet zo erg omdat we dan duidelijker elkaars standpunten kennen en omdat we dan mogelijk in een dialectisch denkproces ons eigen standpunt wat kunnen verbreden."

Kontraverse: het begrip dat het congres 'Strategie van de kleinschaligheid' het meest kenmerkte.

Verwonderlijk was dit niet als je weet dat hier een hele week lang een 500tal erg gemotiveerde en goed geïnformeerde mensen samenzaten.

Per halve kongresdag werden telkens een tweetal kleinschalige initiatieven voorgesteld. Aan de hand van voordrachten, films, dia's probeerden de initiatiefnemers van een concreet project de concrete werkwijze, de aard van de populatie e.d. aan de kongresgangers duidelijk te maken.

Kleinschaligheid

Meest gemeenschappelijk aan al deze initiatieven (vanwaar de naam van het congres) is de kleinschaligheid. In de projecten die werden voorgesteld verbleven maximaal 10 à 15 patiënten. Door een dergelijke organisatiestructuur zet men zich concreet af tegen de mastodonten die klassieke psychiatrische instellingen meestal zijn.

Dergelijke grootschalige instellingen groeien door de aard van hun architectuur, vervreemding en afstand: hoe kan een dokter of verpleger begaan zijn met het lot van 50 en soms 100 patiënten tegelijk? Mensen die ernstige problemen hebben, verkommeren in de anonimiteit, in plaats van opgenomen te worden in een therapeutisch klimaat. Het patiënt-verzorger contact is veelal slechts van praktische aard: zorgen dat de patiënt op tijd aan tafel is, dat hij zijn medikatie neemt.

De kleinschalige projecten moeten daarom primair geborgenheid garanderen: een plaats waar je rust vindt om je eigen ervaringen te beleven en indien je deze moeilijk alleen kan structureren, de mogelijkheid vindt om hierbij geholpen te worden.

Verschillende van de projecten (Ecole expérimentale te Bonneuil-sur-Marne en het Burchhouse in New-Hampshire) hebben dan ook bewust voor een landelijke omgeving gekozen hetgeen bijdraagt tot een gevoel van geborgenheid.

Maud Mannoni, verbonden aan de Ecole expérimentale zei hierover:

"Bonneuil hemelt het landelijke leven niet op. We menen nochtans dat het onontbeerlijk is datgene wat er nog van overblijft therapeutisch te gebruiken."

Een ander gemeenschappelijk kenmerk van de kleinschalige initiatieven is hun afkeer van medikatie. Loren Mosher werkte zijn ideeën van een niet-medikale psychiatrie aanvankelijk uit in een kliniek verbonden aan de Yale University. Omdat men binnen de universiteit weinig brood zag in zijn experimenten, het was toen 1968, zette hij, in samenwerking met het National Institute of Mental Health, het Soteriaprojekt op: een kleinschalig niet-medikaal behandelingsopzet. Intussen functioneren, in het kader van dit projekt, een drietal dergelijke 'houses' in de USA. Ook Steven De Batselier trok van leer tegen het gebruik van medikatie. "Een zuiver medische benadering van de 'waan-zin' leidt ertoe dat de waanzin als taal, als expressiemiddel van diep menselijk lijden, als vraag naar de zin van dit leven, de dood, de menselijke existentie, gereduceerd wordt tot haar uiterlijk waarneembare, lichamelijke symptomen." Geen medikatie om de 'waan-zin' te kouperen.

'Waanzin' ja, want de beschrijving van patiënten die in deze kleinschalige projecten verblijven, vertoonden vele kenmerken van schizofrenieën of meer algemeen psychotische structuren.

Veel van de patiënten die in de alternatieve huizen terecht komen hebben vaak al een hele carrière achter de rug in klassieke instellingen en vele van hen waren daar reeds 'opgegeven', naar de chroniciteit verwezen. De 'alternatieven' bleken met deze mensen nog

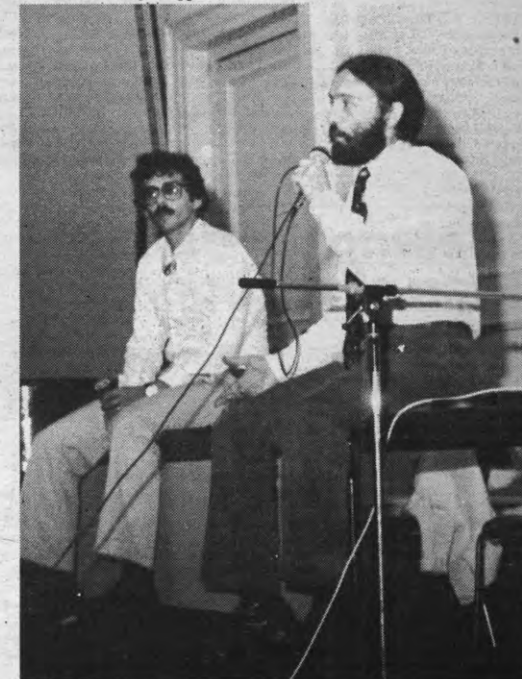

op zoek gaan naar zich zelf, en wordt de tijd, die verloopt tussen twee therapeutische momenten met de gidsen, binnen de veiligheid en geborgenheid van de groepsopvang zinvol doorleefd." Opvallend was ook dat vele van deze kleinschalige initiatieven zonder officiële theorie of referentiekader werkten. In plaats van grote klinische (psychoanalyse, gedragstherapie) of sociologische modellen (Goffman) als vertrekpunt te nemen, baseert men zich op een analyse van de concrete situatie in een klassieke instelling: het dehumaniserende, repressieve karakter van de grootschaligheid, de hiërarchische structuur van relaties binnen een therapeutisch team. Van daaruit wordt vertrokken om meer democratische en tolerante relaties op te zetten zowel tussen patiënten en personeel als tussen het personeel onderling. Typisch in

een redelijk sukses te boeken. Een therapeutisch sukses werd gedefinieerd als het autonoom kunnen leven: hij/zij neemt de beslissingen die zich aandienen zelf. Er werd een verhaal verteld van een jongen die acht jaar in een klassieke instelling had verbleven. Zijn ouders, ten einde raad, brachten hem dan naar een kleinschalig initiatief. Na een verblijf van 24 jaar kon hij daar zelf de deur achter zich dichtdoen. Hij heeft inmiddels een diploma van licentiaat in de rechten behaald. Met dergelijke verhalen wordt je scepticisme in verband met het therapeutisch sukses van kleinschalige initiatieven snel weggenomen. Ook heel de professionaliseringsstendens van de geestelijke gezondheidszorg werd door het congres met een kritisch oog bekeken. Wil een relatie hulpverlenend zijn, is de eerste vereiste dat het een mens tot mens relatie is. Je kan als professioneel wel aan hulpverlening doen op voorwaarde dat je het professionele niet als een masker gebruikt. Eigen angsten en onzekerheden verleden de professionele therapeut snel om datgene wat hij werkelijk voelt binnen een relatie weg te moffelen in vakjargon. De ervaringswereld van de concrete relatie moet daarom primeren op het therapeutisch begrip-penapparaat van de therapeut.

Als middel om beter te kunnen aansluiten bij de ervaringswereld van zijn vooral psychotische medebewoners, ook om angsten voor het eigen zelf te ontwikkelen, verhaalde D. Goldblatt van Burch House over de experimenten met LSD.

Ook Steven De Batselier benadrukte, aan de hand van de rol van 'medebewoners' in Passage 144, het belang van niet professionele hulp. "Medebewoners zijn geen therapeuten in de gangbare betekenis van het woord. Wat zij doen stemt veeleer overeen met de etymologische betekenis van het begrip therapeut, n.l. strijdsmakker. De belangrijkste taak van de medebewoners bestaat erin, doorheen het intensief samenleven met de bewoners, aan te voelen waar de noden en lasten van deze laatste liggen. Zo kunnen bewoners

D. Goldblatt van Burchhouse

Tenslotte hadden vele van deze kleinschalige initiatieven een, minder met hun klinische praktijk verband houdend kenmerk, gemeen: hun financieel moeilijke situatie. De Soteria-houses waren ooit met drie: waren want om financiële redenen werd een van deze gesloten. De overheid is bereid om geld te investeren omdat vaak een of andere vorm van onderzoek aan deze kleinschalige projecten verbonden is. Eens het onderzoek afgelopen valt de financiering weg en kan men de deuren sluiten. Burch House bleek qua financiering bijna volledig afhankelijk te zijn van een goed gefortuneerde ex-patiënt. Samen met het feit dat de therapeuten tegen lage salarissen willen werken blijft het project leefbaar. Hoe het verder moet, eens dit klinisch mecenasschap wegvalt, wist D. Goldblatt het kongres niet te vertellen.

Strategie van de kleinschaligheid

Naast de voorstelling van een aantal afzonderlijke kleinschalige initiatieven, moest er ook een strategie bepaald worden m.b.t. kleinschaligheid. Niet zoals ont koppeling van lonen aan de index en een forse aanpak van de fiscale fraude twee uiteenlopende invalshoeken zijn om de huidige economische crisis aan te pakken, bestaan er ook in verband met de door de kleinschaligheid te volgen politiek verschillende opties.

Op het kongres bleken de Italiaanse en de Engelse standpunten het verst uit mekaar te liggen. De aard van deze opties is echter vaak sterk bepaald door de concreet-historische situatie waarbinnen ze tot stand kwam. Voor een goed begrip van de twee uiteenlopende visies, een korte schets.

Franco Basaglia

De geschiedenis van de Italiaanse democratische psychiatrie is sterk gebonden aan de naam Franco Basaglia. In 1962 werd Basaglia directeur van de psychiatrie kliniek van Gorizia. De situatie waarin Basaglia de patiënten daar aantreft vindt hij vergelijkbaar met de psychose uitlokkende situatie waarin ze vóór opname vertoefden. "Net zoals de werkelijkheid, waartegen hij niet in opstand kon komen, biedt ook de inrichting, waartegen hij zich niet kan verzetten, hem slechts één uitweg, nl. de vlucht in de psychose, de terugval in het delirium waar noch tegenspraken, noch dialectiek bestaan."

Hij probeert dan ook een klimaat te scheppen dat gericht is op het vrijmaken van de therapeutische energie van elk lid van de gemeenschap ten opzichte van de ander. Patiënt, arts, verpleegkundig en administratief personeel, iedereen moet bij de realisatie van deze voorwaarden betrokken zijn. Daarom dient alles op 1 doel gericht te zijn: een klimaat scheppen dat wederzijdse toenadering in een menselijke relatie mogelijk maakt. Als middel om deze doelstellingen te realiseren opteert Basaglia voor de in 1952 door Maxwell Jones ontwikkelde 'therapeutische gemeenschap'. Het spel van tegenspraak tussen medisch en verpleegkundig personeel, tussen verpleegkundigen en patiënten, tussen patiënten en het medisch personeel, en ook tussen artsen onderling wordt er tot het fundament van therapeutisch werk gemaakt. Een volgende stap in

Basaglia's plan (het is dan 1968) is de ontbinding van de inrichting en het reintegreren van patiënten in de samenleving. Het was op dat ogenblik dat er moeilijkheden met het christen-democratisch provinciebestuur rezen. Dit heeft zowel op praktisch als theoretisch vlak gevolgen. Op praktisch vlak: door het stopzetten van de subsidies voor Basaglia's experiment zwermen de bij hem werkzame psychiaters uit over heel Noord- en Midden Italië. Daardoor worden in Venetië, Napels, Parma, Arezzo, Perugia en vele andere steden ambulante psychiatrie diensten, dagklinieken en ambulante diensten opgezet. Er is een begin gemaakt met de opheffing van de klassieke psychiatrie instituten.

Op theoretisch vlak hebben deze voorvallen tot gevolg dat de Italiaanse psychiaters beseffen dat veranderingen binnen de instelling, zonder gepaard te gaan met veranderingen daarbuiten, door een vingernip van de politici kunnen stopgezet worden. Willen dergelijke experimenten kans op slagen maken moeten de bevolking, de sociale bewegingen, de vakbonds- en andere organisaties en ook de politieke partijen erbij betrokken worden.

In het voorjaar 1978, werd een volgende belangrijke stap gezet om de ideeën van Basaglia gestalte te geven. Als eerste aanzet tot het sluiten van het 'historisch compromis' tussen de kommunisten en christen-demokraten, voldeed Aldo Moro aan een aantal linkse eisen waaronder de wet op de hervorming van de gezondheidszorg. Wet 180 bepaalt dat mensen die nooit eerder in een psychiatrie inrichting gezeten hebben, niet meer mogen worden opgenomen. Ze zijn in het vervolg aangewezen op de regionale sociaal-psychiatrie gezondheidscentra, de Servizio d'Igiene Mentale (SIM). Wanneer de ambulante hulpverlening onvoldoende blijkt, mogen de mensen voor maximaal zeven dagen geplaatst worden op een gewone afdeling van een algemeen ziekenhuis. Mensen die al eerder opgenomen waren, konden nog tot 31 december 1980 in een inrichting geplaatst worden, doch alleen op vrijwillige basis. Het is deze feitelijk gang van zaken in de Italiaanse psychiatrie die de wensen van de Italiaanse delegatie op het kongres sterk heeft beïnvloed.

Gezien het feit dat kleinschalige initiatieven reeds meer dan een decennium bewijzen mensen te kunnen helpen, is het de Italianen vooral te doen om de politieke stap naar de afschaffing van grootschalige instellingen te zetten.

Philadelphia Association

De wortels van de Philadelphia Association (PA - het woord Philadelphia is hier in zijn etymologische zin gebruikt: broederlijke of zusterlijke liefde) gaan terug naar 1965. Toen zetten het psychiatersduo Laing en Cooper de therapeutische gemeenschap Kingsley Hall in Londen op. Er zijn wel verschillen tussen de therapeutische gemeenschap zoals die door Basaglia werd opgezet en hetgeen we in Londen zien. Geïnspireerd door het marxisme staat bij Basaglia de dialectiek, gekonkretiseerd in meningsverschillen en tegenstellingen tussen de bewoners, centraal. Bij Laing primeert veeleer het individu dat op zichzelf betrokken blijft: "Het regime in de households (therapeutische gemeenschappen) zou je best een anarchie kunnen noemen,

niet in de zin van chaos, maar men wordt geleid door het principe van auto-ritmiek, dat wil zeggen dat ieder persoon recht heeft op zijn eigen bio-ritme." Iedereen kan op eigen ritme een retourreis regressie doormaken tot ze een nieuw 'ik' vinden via een existentiële wedergeboorte. Dat moet dan wel gebeuren onder toezicht van begrijpende begeleiders die liefst zelf ook zo'n reis door 'waanzin' hebben gemaakt. In totaal zijn er op dit ogenblik een zevental dergelijke 'households' die samen de Philadelphia Association uitmaken. Sinds het begin van het experiment zijn in totaal zo'n 500 tal mensen de 'households' gepasseerd.

In vergelijking met de Italiaanse versie treffen we bij de ontwikkeling van de Engelse anti-psychiatrie dus weinig wapengekletter aan. De Engelse versie is er een van evolutie veeleer dan revolutie. Voor een groot deel is het toe te schrijven aan het feit dat Laing geen politieke standpunten inneemt. De 'households' zijn eilandjes van waaruit geen pogingen worden ondernomen om het omliggende vasteland mede te veroveren. "Ik ben psychiater en geen politikus", repliceert Laing als je opwerpt dat zijn werk in de 'households' slechts een druppel is op de hete plaat van de psychiatrie. Het is duidelijk dat de uiteenlopende standpunten inzake de te volgen strategie van de Psychiatria Democratica en de Philadelphia Ass. op het kongres tot de nodige spanningen zou leiden.

ROOM 14

Woensdagvoormiddag (23/9) wordt het Soteria project uit San Francisco voorgesteld. Het loopt tegen elf

uur. Pauzetijd. Een Nederlandse kongresganger stelt E. Mosher een vraag met een politieke inslag. Kees Trimbos, co-voorzitter, onderbreekt hem, zeggend dat het pauzetijd is, en dat het politieke aspect van de kleinschaligheid voor donderdag gepland is. De Neederlander neemt dit niet en krijgt hierbij steun van een aantal Italianen. Het ongenoegen dat reeds dinsdag merkbaar was uit zich voor het eerst in de centrale kongreshal. Dinsdag was in de kongreskrant namelijk reeds een tekst verschenen onder de titel "Are you mad?". De auteur klaagt over de grootschaligheid van het kongres, het gebrek aan discussieruimte, het schoolse karakter van het kongres... Hij besluit zijn pamflet met de oproep: "Join the fight, leave the congress!"

De Italianen roepen diegenen die over de politieke aspecten van het Soteria project, over de gebreken van het kongres zelf willen discussiëren op zich na de koffiepauze te verzamelen in room 14. Rond 11.30 u. stromen daar ruim 120 kongresgangers binnen. Er zijn op dat ogenblik 2 parallele kongressen. Door het ontbreken van simultaanvertaling verloopt de communicatie er erg moeizaam. Alles wat gezegd wordt moet 4 tot 5 maal vertaald worden. Er wordt wat afgegeven op de handelswijze van Trimbos, en men zou tot een groepsstandpunt moeten komen om dat aan het 'grote' kongres voor te leggen. Zou, ja, want de taalmoeilijkheden en uiteenlopende verlangens zorgen ervoor dat het er niet komt. Rond 1 uur komt Laing binnengevlogen, neemt prompt een mikro over en zegt dat op dit kongres niets vastligt, dat er over alles kan gepraat worden en dat de groep zijn eisen aan de 'grote' groep moet kenbaar maken. Onder het heen

en weer discussiëren tussen Laing en een aantal mensen van de Italiaanse en Franse delegatie loopt de zaal leeg. 14.30 u.: Iedereen zit weer samen in de grote zaal. Steven de Batselier, lid van het organisatiekomité, neemt het woord en spreekt over de perverse neiging van het organisatiekomité, dat bewust een aantal mechanismen zou ingebouwd hebben om discussie uit te lokken. Het opzet van zijn toespraak is echter duidelijk de ontstane barsten te bepleisteren. En dat lukt. Een voorstel van Luc Vanheerentals om de voorstelling van de projecten kort te houden en daarna meer discussieruimte te hebben, bedaarde de gemoeieren. Tegelijk zet zich een werkgroep aan het werk om de politieke dag, donderdag, gedetailleerd voor te bereiden. Een relatieve rust is weergekeerd.

Resoluties

Vrijdagmiddag moest een punt gezet worden achter het kongres met de goedkeuring van de resoluties. Bepaalde groepen, vooral de Philadelphia Ass., waren er niet van overtuigd dat er resoluties moesten komen en probeerden de overige kongresgangers van hun gelijk te overtuigen.

"Met wat moet ik terug naar mijn werkplaats? In de grote instelling waar ik werk weet men dat hier een hele week lang 600 mensen samenzaten. Ik kan me niet beperken met te zeggen dat ik hier wel veel lieve en aardige mensen heb leren kennen. Ik wil een dokument waarvoor ik met mijn medewerkers kan discussiëren". Massaal applaus volgde op de reactie van een Nederlands participant. Eens het principe van een resolutie per stemming was goedgekeurd verklaarde Leon Redler van de Philadelphia Ass. dat hij deze niet zou ondertekenen. Na wat heen en weer gepraat werd de voorgestelde resolutie bijna unaniem goedgekeurd. De Italiaanse delegatie vond echter dat de voorgestelde tekst niet ver genoeg ging: er werd niet expliciet gezegd dat de massale psychiatrie instellingen moesten vervangen worden door kleinschalige initiatieven. Tijdens een pauze werd een nieuwe versie uitgedokterd. Deze versie werd bij het voorlezen bijna op een staande ovatie onthaald. Behalve door de Philadelphia Ass. Zij verzoerden geen vin. Trimbos' woorden aan het begin van het kongres leken wel een profetie.

Leo Paesen

boven: De Italiaanse delegatie. onder: Wanhopige organisatie ... ?

Opening Akademisch Jaar

Het kan nog rustig ook !

Van het Westelijk Front niets nieuws...

Geen opvoering van de "Wereldverbeteraar" maandag ter gelegenheid van de opening van het academiejaar '81-'82, en het is niemand verboden hierin een betekenisvol detail te zien: de heropgewarmde rektor De Somer had zijn 35 minuten durende rede "Continuïteit en verandering" genoemd, maar met dien verstande dat de continuï-

... zijn eerder beperkt". Dit geldt ook voor aangelegenheden als participatie en democratisering. In de voorgeschreven dosis toegediend werken ze heilzaam, zoniets dreigen ze het o zo broze universitaire evenwicht onherroepelijk te verstoren. Geen compliment dus voor de competentie van studenten: hun aanwezigheid lijkt belangrijker dan

sen met een licentiaatsop- leiding, dit om de titel van 'dokter' niet te deva- luieren. Het recht op dokto- reren is tussen de plooiën gevallen.

Over studenten wil DS, tot besluit van het 1° deel van de rede, het volgende kwijt. In de samenstelling van de studentenbevolking vallen 2 tendensen te bes- tuderen: de trek naar de humane wetenschappen en de toename van het aantal vrouwen. Dat eerste ver- klaart hij door een -van '68 overgeërfd- mentali- teitsverandering: de stu- dent keert zich tegen het rationalisme. Om onnaspeu- bare redenen spreekt DS volgende zin niet voor uit de persmap: "het (macro- biotiek, groenkomité's, al- ternatieve psychiatrie e.d. nvd.r.) zijn als onkruiden die welig tieren op de vruchtbare bodem van een welvaartsmaatschappij". De studenten zijn een graad- meter voor op til zijnde maatschappelijke evoluties- : DS constateert dat ex- tremen politieke strekkingen bijna volledig van het toneel verdwenen zijn. Had u gedacht.

De unie wenst echter niet tussen te komen in studen- tenaangelegenheden, zolang dat de goede gang van zaken niet verstoort. Desalniet- temin: "Eenzelfde houding nemen wij aan ten overstaan

van de studentenvertegen- woordiging in de bestuurs- organen van de K.U.Leuven. Het zijn de studenten zelf die moeten uitmaken -of uitvechten- hoe ze hun vertegenwoordigers aanwij- zen. Wel is het onze mening dat de studentendelegaties in bepaalde organen niet voldoende representatief zijn voor hun geleding. Ook zou de participatie verbe- teren indien de studenten- afgevaardigden niet elk jaar wisselden en indien meer zorg werd besteed aan de manier waarop zij worden aangeuid." Het lot van een universi- teit wordt echter, volgens DS, voornamelijk bepaald door factoren (economische crisis) waar zij zelf geen vat op heeft. DS lokt een open doekje uit (de oude vos verliest misschien wel zijn haren, maar niet zijn streken) met zijn oproep het lot van welvarend Vlaanderen niet te verbind- en aan dat van zieltoegend Wallonië.

De vooruitzichten zijn som- ber, en iedereen moet inle- veren; besparingen bedreigen echter de leefbaarheid van de universiteit, DS vindt overigens niet dat de universiteiten de gemeen- schap teveel kosten, wat wel eens beweerd wordt: onder universiteiten heerst immers een lage werkloos- heid, en de gemiddelde

kostprijs van een student aan een grote universiteit vindt hij relatief laag, vergeleken met het NUHO: vreemd genoeg geeft hij hier enkel de cijfers voor een student humane wetens- schappen. De universiteiten doen het dus redelijk goed met beperkte middelen.

Al bij al behoudt DS een zekere reserve t.o.v. het huidige financieringsmecha- nisme van de universitei- ten. Binnen de KUL zelf vreesst men dat betoelaging zal leiden tot volledige verstaatsing van de univer- siteit. Hoewel de program- ma's en de benoemingspoli- tiek zijn nog altijd in handen van de KUL. Waak- zaamheid blijft echter ge- boden.

Enigszins onverwacht blijkt DS niet meer zo'n tegen- stander te zijn van het principe om de gelden aan het aantal studenten (zie Veto nrl '80-'81). Een merkwuurde ommekeer, niet dadelijk te verklaren.

NU redeneert hij als volgt: een universiteit is een gemeenschappelijke instelling. Wie onderwijst doet ook aan onderzoek. Hoe meer er te onderwijzen valt (hoe meer studenten er dus zijn), hoe meer men aan onderzoek kan

teit betrekking had op hem en de KUL en de verandering overgelaten werd aan de buitenwereld: "Een der gevolgen van de stemmen die U hebt uitgebracht is dat hier weer dezelfde persoon voor U staat, die tot vervelens toe dezelfde proble- men naar voor brengt en ze telkens op dezelfde manier behandelt". Deze voorstelling loopt dus nog vijf jaar.

Buiten de deuren van de Grote Aula ontstaat -temid- den van de volkstoeeloop- enige deining. Felgekleurde ballonnetjes vrolijkjes on- gevraagd de aankomst van de stoet van professoren op. Het blijkt om een prikaktie te gaan van het aktiekomi- tee voor kernstop. Handig bekeken om op een ludieke wijze aandacht te vragen voor dit probleem, nu de "personaliteiten" de revue passeren. In de Grote Aula zelf is het opmerkelijk rustig. Om 11 u 15 zijn alle genodig- den gezeten, en kan nog een zeldzame gelukkige student op een leeg klapstoeltje plaatsnemen. Op dit ogen- blik doen de dekanen, de rektor en de vice-rektor hun intrede. Zoals het een eerbiedwaardige instelling past valt men niet zomaar met de deur in huis: stemmig gitaarspel brengt de gemoeiden tot inkeer. De gitarist krijgt een warm applaus, waarna De Somer het spreekgestoelte be- klimt.

In de rede kwamen -grosso modo- twee onderwerpen aan bod: de interne keuken van de KUL en het lot van de unie in een wankelend tijdsgewricht. Hoewel de rektorverkiezin- gen heel wat serener ver- liepen dan de verslaggeving erover, merkt DS op dat het kies-ndrag een zekere wens tot verandering uitgedrukt heeft. De fouten in het beleid, die dan aan het licht gekomen zijn, hebben echter niet belet dat de hang naar continuïteit zwaarder heeft doorgewogen. "De marges van verandering-

hun inbreng. Overigens lijkt het erop -hoewel DS de hele rede lang nogal terughoudend blijft- dat onderwijs nog altijd een bijproduct is gebleven. DS is niet blind voor de gevolgen van een centralis- tisch beleid: zoals een telefooncentrale door een uitbreiding van het net overbelast kan raken, drie- gen binnen de unie kommuni- katiestoornissen op te treden. Een "regionalisa- tie" van de beleidsorganen moet hier de oplossing brengen. Mooi gesproken, maar bij een nadere lezing blijft het bij vage bewe- ringen.

"De slachtoffers van de universitaire contestatie waren in de eerste plaats de professoren. Zij ver- loeren prestige en gezag." DS constateert "een relatieve depreciatie" van de titel van gewoon hoogleraar -ten gevolge van de "studenten- boom" steeg het aantal professoren alras: deson- danks blijft hij de hoek- steen van de universiteit, dus niet een gesyndikeerde werknemer, in de "We are the University". Mogelijk.

De nijpende problemen van het vast wetenschappelijk personeel verplichtten echter DS een gevaarlijk num- mertje koorddans op te voeren. Natuurlijk komen zij onvoldoende aan de bak, maar door de nulgroei van de KUL en de lage gemiddel- de leeftijd der proffen zal daar niet zo snel verande- ring in komen. Binnen de huidige wetgeving -en DS wil daar over het algemeen niet veel over veranderd zien- is het behelpen ge- blazen: een beetje sleute- len aan het statuut hier, wat meer inspraak daar, gelijkschakeling met het academisch personeel gin- der. De tweevoudige taak van het tijdelijk WP (on- derwijs + onderzoek i.v.m. het doctoraat) zou DS wil- len ontdebelen: de dok- torandi houden zich nog vnl. bezig met onderzoek; het onderwijs kan dan over- gelaten worden aan de men-

vervolg op p. 9

Warm applaus voor studentenspeech !

Geachte Aanwezigen,

Binnen de kortst mogelijke tijd dreigen een aantal noodzakelijke voorzieningen voor de universiteit in het algemeen, en voor de studenten in het bijzonder, verloren te gaan. Bij deze gelegenheid wensen wij, namens de Faculteitskringen verenigd in de Algemene Studentenraad, onze bezorgdheid over de op til zijnde maatregelen te uiten. De studentenbeweging heeft altijd de toegang tot het hoger onderwijs voor iedereen die ertoe bekwaam is, als evident aanzien. Meer dan ooit bedreigen besparingen vanwege de nationale overheid, genomen in een paniekerige crisissfeer, de financiering van de sociale sectoren, de betoelaging van de studies en weldra de ganse universiteit. Wij willen hier enkele maatregelen verduidelijken, die categoriek een einde maken aan het proces van democratisering waar de regering ooit achter stond, en waar de Algemene Studentenraad nog altijd achter staat. Ten eerste : het ontwerp-decreet inzake het verlenen van studietoelagen. Beter bekend als het voorstel Bosmans. De studenten uit een gezin met een inkomen onder het socio-vitaal minimum, zouden in dit nieuwe stelsel de maximumbeurs van 60.000 frank krijgen. Dit is lager dan de maximumtoelage in het huidige stelsel. Meer dan ooit, zal deze - zelfs als men de kinderbijslag in rekening brengt - onvoldoende zijn om de studie- en leefkost van de

student te bekostigen. Om deze studenten de maximum - maar nog ontoereikende beurs - te geven, zullen meer dan 6.000 studenten hun toelage verliezen en zien de studenten uit een gezin dat juist boven het socio-vitaal minimum leeft, hun beurs sterk verminderen. Bovendien gaat het hier om een kaderdecreet, zodat de Minister van Nationale Opvoeding alle vrijheid krijgt voor de uitvoeringsmodaliteiten van het studiefinancieringsstelsel. Nergens vinden we de grootte van de beurs voor de 55 % van de gerechtigden die komen uit een gezin met een inkomen lager dan het socio-vitaal minimum. Nergens vinden we de indexteringswijze van de beursbedragen en de inkomensbarena's.

Nergens vinden we de inkomenscriteria voor zelfstandige studenten. Nergens vinden we in het voorstel Bosmans het subsidieerbare gedeelte van de studiekosten. Het nieuwe beursstelsel is een blanco cheque die we niet ondertekenen. Ten tweede : het wetsvoorstel over de financiering van de sociale sectoren van het hoger onderwijs. Beter bekend als het voorstel De Bondt. Het voorstel zou een grotere doelgerichtheid en meer sociale rechtvaardigheid beogen. Inderdaad : de studenten van het niet-universitair hoger onderwijs zullen over een sociale sector kunnen beschikken. In ruil daarvoor moeten ze wel evenveel inschrijvingsgeld als de universiteitsstudenten betalen.

Het bedrag van het inschrijvingsgeld boven 1.500 frank zal gebruikt worden voor de financiering van de sociale sector. Betalend onderwijs in de plaats van overheidsfinanciering. De staat past natuurlijk wel bij tot een forfaitair bedrag per student. Maar al bij al zullen de universiteiten en de andere hogescholen over minder geld voor hun sociale sectoren beschikken. Senator De Bondt stelt dan maar voor minder voorzieningen te organiseren. Mogelijk zou men de diensten selectief aanbieden : alleen beursstudenten zouden nog goedkoop eten, wonen en van de sociale diensten kunnen gebruik maken. Met het verminderen van het aantal beursstudenten in het voorstel Bosmans, leidt dit tot een volledige zelf-

financiering van de sociale sector. De overheid ontvlucht de verantwoordelijkheden die ze destijds op zich heeft genomen. Bovendien wordt een gedeelte van de inschrijvingsgelden reeds aangewend in de academische sector. Als nu de inschrijvingsgelden naar de sociale sector gaan, ontstaat er een deficit. Met als mogelijk gevolg ... nieuwe verhoging van de inschrijvingsgelden en de gedeeltelijke zelffinanciering van het onderwijs. Het voorstel De Bondt is een blanco cheque die we niet ondertekenen. Ten derde : de koninklijke besluiten van Eyskens en Coens. Tot nu toe werden studenten uit 115 derde-wereldlanden, aan de Belgische universiteiten, door de staat gesubsidieerd, 74 landen werden uit de lijst geschrapt. De bistudenten uit de 41 resterende landen worden eveneens niet meer gesubsidieerd. Nochtans hebben vreemde studenten gedurende hun eerste jaar aan een Belgische universiteit aanpassingsmoeilijkheden. Hierdoor zullen zij gemakkelijker bissen. Beide groepen studenten dienen nu - naargelang de studierichting - 70.000 tot 240.000 frank inschrijvingsgeld te betalen. Door deze enorme financiële drempel, zullen er minder buitenlandse studenten naar België komen. Hierdoor zien de universiteiten hun financiering verminderd. Indien men met het uitgepaarde geld zorgt dat zij in hun eigen land kunnen studeren, is dit toe te juichen.

Er is echter geen garantie dat dit zal gebeuren. De besluiten van Eyskens en Coens zijn een blanco cheque die we niet ondertekenen.

Zijn de Faculteitskringen van Leuven tegen besparingen ? Zeker niet ! Wij doen nu reeds enkele voorstellen. Vooreerst kunnen universitaire activiteiten gerationaliseerd worden. De door de verzuiling in de hand gewerkte versnippering en onderlinge concurrentie van onderzoek en onderwijs, dient gestopt. Interuniversitaire samenwerking inzake belangrijke researchprojecten en derde cyclus-onderwijs moet nagestreefd worden.

Verder stelt de Algemene Studentenraad een beter beheer van de onderzoeksresultaten voor. Wij moedigen contractresearch met de industrie aan. Zij die de resultaten zullen gebruiken dienen ook de kosten van het onderzoek te dragen. We starten hier de discussie over een rationeel beheer van de gebouwen en de laboratoria, over een correct gebruik van de financiële middelen, en over het afbouwen van sociaal onaanvaardbare voordelen van professoren. De universiteit moet zijn kennis ter beschikking stellen aan heel de bevolking.

De studenten vragen hier de steun van gans de universitaire gemeenschap en van de bevolking opdat de universitaire instellingen opnieuw maatschappelijk aanvaardbaar worden. Iedereen zal dan besluiten dat de universiteit geen luxe is, maar een instelling die voor iedereen toegankelijk moet zijn, en die een wezenlijke bijdrage kan geven voor de toekomst van de gemeenschap.

vervolg van p. 8

doen. Dit belet niet dat de universiteit hoe dan ook verplicht blijft ook andere geldbronnen aan te boren. In feite komt heel het zaakje hierop neer : een andere regeling zou de KUL waarschijnlijk niet ten goede komen. Tot slot onderstreept de nieuwbakken oud-rector dat besparingen op universiteiten ten allen prijze vermeden moeten worden. Het was een toespraak zonder veel vuur; DS relativeerde zijn eigen beleid herhalend, en sprak zich over hete hangijzers (zoals de kwestie van het WP) uit

in behoorlijk omslachtige termen. Een toespraak met veel "maar's" en "misschien's" en weinig uitgesproken beleidslijnen. Een punt sprong eruit : de unie moet een zelfstandig functionerende instelling blijven, en de universiteit, dat is het professoratenkorps. Het eerste kunnen we in elk geval volmondig onderschrijven. Het nadeel van zo'n lange toespraak is echter dat een aantal toch niet onbelangrijke aangelegenheden ongemerkt verzwegen kunnen worden. Even opnoemen : Wat met numerus clausus (hèt

zwaard van Democles bij geneeskunde, de fakulteit van DS), de steeds omvangrijker onderwijsproblemen en de dreigende maatregelen in de sociale sector. Over NC zegt hij zelfs niets, tenzij de vaststelling dat er veel studenten zijn als bedekte toespeling dient begrepen te worden. Studenten zijn voor hem blijkbaar enkel interessant als een soort van laboratorium voor de tijdsgeest : meer alledaagse problemen zoals studiedruk, keurt hij geen woord waardig, hoewel in de gedrukte tekst wel staat : "... lijkt het aangewezen ... meer aandacht te besteden aan een nader te bepalen maximale studiebelasting... niet het opstapelen van vergankelijke kennis-inhoud, maar het "leren leren" blijft de belangrijkste opdracht van de universitaire vorming." Dus toch nog een sprankeltje hoop.

Van de sociale sector had DS nooit gehoord tot na zijn rede de prikaktie van de studenten begon. Politieftuitjes weerklinken achter in de zaal, en er worden zwarte plastic spaandoeken gehesen waarop staat : NEEN AAN DE AFBRAAK VAN DE SOCIALE SEKTOR. Waarna iemand met een megafon de ordewoorden "voorstel de Bondt, voorstel Bosmans, voorstel Eyskens-Coens, studenten 3^e wereldrecht op subsidies van de staat" skandeert, hierin bijgestaan door een tros anderen. Deze stunt wordt nog twee maal opgevoerd, telkens na een volgende toespraak.

Het is, met deze prikaktie, duidelijk dat de opening

dit jaar een uiterst rustige aangelegenheid aan het worden is. Achteraf merkt een prof op dat men in het vervolg misschien beter de prikaktie in het programma kon opnemen. Zo zou iedereen tenminste de leuzen kunnen meeroepen. Het is natuurlijk uitstekend dat er aandacht gevraagd wordt voor de problemen in de sociale sector. Maar het hoeft daarvoor geen folklorie te worden. Het verschil met het optreden van de gitariste was hoofdzakelijk een kwestie van klankkleur en decibels.

Wilfried Ulatier, voorzitter van de Leuvense Organisatie voor Vlaamse Assistenten en Navorsers, hield een pleidooi voor de gelijkshakeling van academisch en wetenschappelijk personeel - volgens hem een artificieel onderscheid, een ingreep die ook het interdisciplinair contact enkel kan bevorderen. Dit onderwerp kwam ook vorig jaar al aan bod in de WP-rede, en is blijkbaar een nijpend probleem. Het beleid moet volgens hem ook de vrijheid van onderzoek garanderen, en vanuit die optiek stelt hij zich enkele vragen aangaande contractonderzoek. Over de studentenspeech kunnen we kort zijn : Jan Sempels veeft zowel het ontwerp-decreet als het voorstel-De Bondt en de maatregelen Eyskens-Coens, allen i.v.m. de sociale sector, op een hoopje en hoe hij dat doet kan je hiernaast lezen. En hij kreeg tóch een warmer applaus dan DS.

Peter De Jonge en Pieter T'Jonck.

De Somer :

Universiteit niet konkurrentieel in gericht onderzoek.

Veto : 22 juni, derde herverkiezing op een rij, nog nooit gebeurd aan de KUL.

De Somer : Men gaat zeggen : "We hebben terug dezelfde man gedurende vijf jaar, dat gaat een sleur worden." Maar wat veranderd is, is de samenstelling van het bureau. Er zetelen twee kandidaat-rectoren in het bureau en indien deze mensen een stuk van hun programma willen verwezenlijken, kunnen ze dat. Dat zal al veel veranderen.

Veto : Ik kan me toch levendig voorstellen dat er van de nationale overheid uit ook veranderingen zullen moeten gebeuren.

De Somer : De veranderingen zullen vanuit de overheid opgelegd worden. Veel zal afhankelijk zijn van de financiële middelen die men ons ter beschikking stelt en waarvoor men ze ter beschikking stelt. En dat is voor de volgende vijf jaar ons volledig onbekend.

Veto : Men kan algemeen verwachten dat er in de komende jaren minder werkingskredieten zullen komen. Maar de werking van de universiteiten ekspandeert en blijft ekspanderen en die blijft ook geld kosten. De regering bezuigt ; er moeten dan toch ingrepen gebeuren die de mindere geldstroom opvangen met een andere vorm van werken, andere prioriteiten. En in welke mate denkt U daaraan in de schoot van de Leuvense universiteiten ?

De Somer : Mijn politiek zou in ieder geval zijn de werkingskredieten op peil te houden. Onder werkingskredieten versta ik niet de werkingskredieten van de universiteit als zodanig, maar wel de werkingskredieten waarover de laboratoria of de afdelingen beschikken om te werken. Indien de overheid werkelijk wil besparen, is de enige mogelijkheid mandaten te verminderen. Het gaat niet over het verminderen van de vaste mandaten natuurlijk, maar over het niet hernieuwen van tijdelijke mandaten en het niet vervangen van mensen die wegvloeien uit het administratief technisch kader. Ik verdedig die politiek niet. Ik denk dat de overheid fout doet de universiteit minder geld te geven. Ik denk dat men integendeel nu, vooral op het gebied van wetenschappelijk onderzoek, méér zou moeten geven dan vroeger. Omdat het de enige mogelijkheid is om het land terug uit die crisis te helpen, om terug een industrie en een economisch leven op te bouwen, dat zich internationaal kan verdedigen. Ik denk ook dat het verminderen van personeel vanwege de overheid geen goede politiek zou zijn, omdat u die mensen terugvindt op de werklonenmarkt. U creëert tenslotte meer werklonen. En u heeft bovendien in de vorming van

die mensen geïnvesteerd. Het is een verspilling van eerst scheikundig ingenieurs te vormen om die ingenieurs daarna niet meer te gebruiken.

Veto Maar voorlopig is men daar weinig van overtuigd.

De Somer : Men gelooft niet in de universiteiten. De toelagen aan de fondsen voor wetenschappelijk onderzoek worden ook verminderd. Wat men geeft aan die fondsen is een zeker percent van wat men aan de universiteiten geeft. Als de toelagen aan de universiteiten verminderen, verminderen ook deze aan die fondsen.

Maar er zijn ook andere problemen. De waarde van de dollar bijvoorbeeld. Veel van wat de universiteit wetenschappelijk gebruikt komt uit de Verenigde Staten, zowel produkten als apparatuur, of komt uit andere landen waar de waarde wordt uitgerekend in dollars. De dollar is zoals u weet 50 % gestegen sinds vorig jaar. Dat maakt dat dezelfde apparatuur nu 50 % duurder is dan een jaar geleden. Dat geeft een sterke vermindering van de mogelijkheden tot wetenschappelijk onderzoek.

Veto : Wanneer de toelagen vanwege de overheid dalen, moeten ergens nieuwe inkomsten worden gevonden. In dit verband wordt wel eens over de kommercialisering van onderzoeksresultaten gesproken.

De Somer : Dat zou meer moeten gebeuren. Ik denk nochtans dat niet veel zou opbrengen. Momenteel brengt het kommercialiseren van onderzoeksresultaten aan de universi-

teit zeer weinig op. We hebben Leuven Research and Development, wat U kent. Het zakencijfer van deze instelling is ongeveer 35 à 40 miljoen per jaar. Vergelijk dat met het totale budget van de universiteit : 4 miljard. Dat betekent niks. Men moet zich ook geen illusies maken. De universiteit zal nooit competitief zijn op het gebied van praktisch onderzoek. Ze beschikt over te weinig middelen. Zelfs indien de overheid nog meer geld geeft.

En voorbeeld : U hebt het misschien ook gelezen in de tijdschriften. Het researchbudget van Du Pont de Nemours bedraagt 20 miljard per jaar. Dat is evenveel als het researchbudget van

Veto : Tenzij de universiteit ook gericht onderzoek gaat doen...

De Somer : Philips in elektronika bijvoorbeeld, of Du Pont de Nemours in scheikunde kunnen daar 10 of 100 keer meer geld tegenaan gooien. De universiteit kan niet konkurreren tegen de multinationals op gebied van gericht onderzoek. Ze is alleen konkurrentieel op gebied van fundamenteel alle Belgische universiteiten samen. En wij moeten er nog onderwijs bij geven, en onderzoek. U kunt bovendien in gericht onderzoek geen goede onderzoekers vormen bijvoorbeeld door hen als vorming laten meewerken aan bepaald apparaat of een bepaald produkt. U moet onderzoekers vormen door fundamentele wetenschap.

Veto : Kommercialisering van onderzoeksresultaten is dus moeilijk voor de universiteit, zegt U omdat een universiteit een weinig konkurrentieële positie heeft tegenover de bedrijven. Een andere mogelijkheid is, dat de gebruiker van het onderwijs een grotere bijdrage geeft om het onderwijs te genieten. In twee woorden : verhoogde inschrijvingsgelden.

De Somer : Persoonlijk zou ik daar tegen zijn. Natuurlijk, dat is gemakkelijk demagogisch om dat nu te zeggen. Ik zou daar tegen zijn omdat de belastingen voldoende hoog zijn in ons land. Aan elkeen moet vrij onderwijs gegeven worden en daar draagt men onrechtstreeks toe bij door het belastingniveau. Het zou niet logisch zijn van de ene kant de belastingen zeer hoog te maken, en van de andere kant daarvoor geen diensten te geven. In de VS zijn de inschrijvingsgelden voor vele universiteiten zeer hoog ; en bepaalt men als inschrijvingsgeld de werkelijke kosten. Maar de belastingen zijn ook veel lager in de VS.

Veto : Maar nochtans, met de huidige besparingswoede, die ook zeer sterk nationale opvoeding treft, zou een verhoging van de inschrijving toch niet uit de lucht gegrepen zijn. Dat zou helaas wel mogelijk zijn.

De Somer : Dat is niet onmogelijk. Ik zou daar niet over schrijven. Ik zou geen slapende honden wakker maken.

Veto : Maar de honden slapen al lang niet meer.

De Somer : Dat kan zijn, maar tot nu toe heb ik er nog niets over gehoord. Daarbij, wat zou dat oplossen, de inschrijvingsgelden zijn enkele jaren geleden van 5 000 naar 10 000 frank verhoogd. Wat heeft dat opgelost ? Om iets op te lossen zult U in één keer die inschrijvingsgelden moeten brengen op 100 000 frank.

Veto : Een ander punt. De subsidies voor de sociale sektor worden ook niet aangepast aan de reële kosten.

De Somer : Nee, die worden nu met 25 miljoen vermindert geloof ik. U moet U daar verdedigen. Wij zullen ons daar samen verdedigen. Natuurlijk vanuit een egoïstisch standpunt omdat wij de universiteit en alles wat er rond hangt willen verdedigen. Omdat de universiteit een belangrijke rol heeft in de moderne maatschappij. Wanneer U het krediet van een universiteit vermindert, dan eindigt het ermee dat U aan een universiteit een opleiding geeft die geen opleiding meer is. Vanuit

humane wetenschappen kosten ongeveer een 130 000 frank gemiddeld. Een student in het VSO-rijksonderwijs kost 160 000 frank.

Veto : De personeelskosten maken 80 % van het budget uit. Elke serieuze besparing zal daar moeten insnijden. Hoe ziet u dat ?

De Somer : Dat is het grote politieke debat dat men nu bezig is. De enige mogelijkheid op dat vlak is, denk ik, een vermindering van de lonen. Maar dat is een politieke uitspraak. De regering wil aan de index niet raken en, natuurlijk, als men aan de lonen buiten de universiteit niet raakt, mag dat ook binnen de universiteit niet worden verdedigd.

Veto : Afgezien van de vage mogelijkheid tot 'rationalisatie' van studierichtingen aan de universiteiten, waar we niet op ingaan, blijven er nog kansen voor de universiteit om gezond te blijven ?

De Somer : Ja, men zou de studieduur moeten verlengen. Het is niet logisch dat er, al vijftig jaar lang, vier jaar nodig is om een bv. scheikunde te vormen. De scheikunde is zo uitgebreid geworden dat men dat op vier jaar niet meer kan doen. En dat zou de regering wat respect geven met het werkloosheidsprobleem. Een werkloze kost de staat een stuk meer dan een universiteitair.

Veto : In de praktijk worden de studies verlengd. Het wetsvoorstel op de academische graden houdt bovendien de invoering van speciale licenties in en in

De enige mogelijkheid is een vermindering van de lonen. Maar dat is een zaak voor politici.

teit zeer weinig op. We hebben Leuven Research and Development, wat U kent. Het zakencijfer van deze instelling is ongeveer 35 à 40 miljoen per jaar. Vergelijk dat met het totale budget van de universiteit : 4 miljard. Dat betekent niks. Men moet zich ook geen illusies maken. De universiteit zal nooit competitief zijn op het gebied van praktisch onderzoek. Ze beschikt over te weinig middelen. Zelfs indien de overheid nog meer geld geeft.

De Somer : Persoonlijk zou ik daar tegen zijn. Natuurlijk, dat is gemakkelijk demagogisch om dat nu te zeggen. Ik zou daar tegen zijn omdat de belastingen voldoende hoog zijn in ons land. Aan elkeen moet vrij onderwijs gegeven worden en daar draagt men onrechtstreeks toe bij door het belastingniveau. Het zou niet logisch zijn van de ene kant de belastingen zeer hoog te maken, en van de andere kant daarvoor geen diensten te geven. In de VS zijn de inschrijvingsgelden voor vele universiteiten zeer hoog ; en bepaalt men als inschrijvingsgeld de werkelijke kosten. Maar de belastingen zijn ook veel lager in de VS.

overheidsbeschouwingen gezien, staat U natuurlijk in de ongelukkige positie dat er teveel universiteitsaren gevormd worden aan de universiteit.

Veto : Er zou dus op de een of andere manier gereguleerd kunnen opgetreden worden.

De Somer : Ik denk het. Een argument dat ik U anderzijds ook zou willen geven, is het volgende. Men mag niet zeggen dat de universiteit teveel kost aan het land. In het vernieuwd sekundair onderwijs van de staat kost een student meer dan een student in de humane wetenschappen aan onze universiteit. De studenten in de

feite komt dat neer op een studieduurverlenging.

De Somer : Die wet is nog niet door het parlement.

Veto : Neen, maar ze wordt al jaren telkens opnieuw ingediend.

De Somer : Al sinds tien of twaalf jaar. Nu had men me weer gezegd dat ze dit jaar zou worden gestemd, en ze is nog steeds niet door het parlement.

Veto : Geen zorg, we hebben een sterke regering. Nu zal dat gaan.

(Nvdr. interview dd. 18/8-81)

Boeken

W.F. Hermans

Uit talloos veel miljoenen

Drie jaren heeft hij erover gedaan; zoals hij met zijn vertrouwde akkuraatheid erbij vermeldt, van 27 september 1977 tot 21 oktober 1980. En nu ligt het al enkele maanden in de boekhandels. We hebben het over Willem Frederik Hermans' nieuwe roman Uit talloos veel miljoenen. Het boek verscheen trouwens op het publicitair meest geschikte moment, te weten, een tijdje vóór de viering van Hermans' zestigste verjaardag (geb. 01-09-1921). En naar aanleiding van die heuglijke gebeurtenis konden ook wij niet aan de verlokking weerstaan het boek op de literaire ontleedtafel te leggen.

Het plot van Uit talloos veel miljoenen ontwikkelt zich rond de alledaagse beslommeringen van een gehuwd koppel, Clemens en Sita van de Wissel. Clemens is wetenschappelijk medewerker aan de universiteit van Groningen, 43 jaar oud, een zogezegd progressief links socioloog die het maar niet kan brengen tot lector of professor. Tijdens zijn studentenjaren heeft hij het "ongeluk" gehad een ongelletterde "femme fatale" tegen het lijf te lopen, haar zwanger te maken, onder druk van zijn gefortuneerde vader het kind te laten aborteren en de bewuste vrouw uit medelijden dan maar te huwen. Sita is vijf jaar ouder dan hem, stamt uit een armtierig arbeidersmilieu, heeft uit een vroegere jeugdverhouding nog een dochter overgehouden, en is -net als haar man trouwens- gedisillusioneerd als ze terugblik op haar mislukte verleden. Beiden hebben angst voor de leegheid van de ouderdom en hopen dat hen nog ooit een zogenaamde "tweede kans" ten beurt zal vallen, opdat ze hun mislukkingen nog op de valreep zouden kunnen goedmaken. Doelgerichte daden om verandering te brengen in hun situatie blijven echter uit: "Haar (hun) hele leventje was afwachten geworden." (p. 109) Hun gebrek aan ondernemingslust compenseren ze door een vlucht uit de dagelijkse realiteit en te belanden in de uitzichtloze cirkel van zelfbedrog, dagdromen en alcoholverslaving. Clemens koestert de illusie dat hij nog ooit hét artikel gaat schrijven dat de poort moet

openen op een weliswaar lang uitgestelde, maar desondanks toch geslaagde academische carrière, terwijl Sita in de waan verkeert dat ze genoege "literair" talent in huis heeft om kinderboekjes te schrijven die haar -net zo beroemd moeten maken als de buurvrouw die in het genoemde genre reeds haar sporen heeft verdiend. Beiden denken dat hun huwelijkspartner een serieuze hinderpaal vormt voor hun ambities en zouden wel te vinden zijn voor een eventuele scheiding, maar na 27 jaar hebben ze nog niet voldoende wederzijdse haatgevoelens opgestapeld om de beslissende stap te ondernemen. Hun beider middelmatigheid en de angst voor nieuwe mislukkingen houden hen gevangen in een tragische band die enkel door de dood kan verbroken worden.

TECHNIËK

Zoals men van Hermans wel kon verwachten is Uit talloos veel miljoenen technisch mooi uitgebalanceerd. Het boek bestaat voor de helft uit dialogen, voor het overige uit "interior monologue", zodat, via een ontdubbeld(en) gezichtspunt, de verscheurde binnen de twee hoofdpersonages tussen denken en handelen nog een extra dimensie krijgt. De overkoepelende macht van een alwetende auteur die dit allemaal dirigeert is desondanks slechts bijwijlen voelbaar. Meestal houdt hij zich afzijdig en beperkt zijn rol zich tot neutraal registreren. Hermans past deze literaire techniek toe

met het besef dat hij zich op die manier begeeft op het precare raakvlak tussen literatuur en lektuur. Niet hijzelf, maar zijn personages worden de echte auteurs van het boek. En vermits Sita en Clemens ordinaire, bekrompen mensen zijn, bovendien alle twee niet meer van de jongsten, kan het ook niet anders of de toon van de roman is overwegend ouderwets, de psychologische "karakteruitdieping" rondt oppervlakkig en het ritme soms wat aan de vervelend trage kant. De reactie van de lezer is voorspelbaar. Maar dit is wellicht precies het effect waar Hermans op uit is: de lezer de banale huiskamer binnensleuren en hem a.h.w. de ééntonigheid ervan fysiek laten aanvoelen. Er "gebeuren" immers geen ophefmakende dingen in het dagelijkse romanleven. Familiale ruzietjes, achterbakse kuiperijen, roddelpraatjes, domme misverstanden, dokter- en psychiaterbezoekjes, koffieklets-erij..., het moge duidelijk zijn dat Sita en Clemens zich in niets van de "domme massa" onderscheiden. Is het boek er dan één "uit talloos veel miljoenen" van hetzelfde soort, m.a.w. een stationsromannetje? Natuurlijk niet. Hermans heeft ervoor gezorgd dat de weegschaal doorslaat aan de literatuurzijde dankzij het extra gewicht van de zgn. "understatement" en de dramatische ironie. Er is echter één voorwaarde aan verbonden: de lezer moet literair-gevoelig genoeg zijn om tussen de regels in een diepere betekenis te ontdekken die geen uit-

staans heeft met de oppervlakkige gegevens van de "naakte" tekst en die de lezer in staat moet stellen zijn eigen superioriteit t.o.v. de romanpersonages te bevestigen. Doet hij dit niet, dan wordt hij automatisch deel van de romanwereld, met alle implicaties die daar voor hem aan vasthangen.

BETEKENIS

"Clemens voelde zich niet aangetrokken tot zulke mensen" egoïstische spotters, die zich buiten het maatschappelijk gebeuren meenden te mogen plaatsen. Burgerlijke praatjesmakers vol kwade trouw, niet begriprijd dat het niet doen van een keuze ook een keuze is, te weten de verwerplijkste van alle mogelijke keuzen. Een keuze die derhalve vrije baan laat aan fascisme, racisme, imperialisme en kolonialisme, gruwelijke plagen die verhin- deren dat de mens op aarde zijn lot in eigen handen neemt en gelukkig wordt." (p. 7-8)

Het is tegelijkertijd ironisch en tragisch dat Clemens zelf moet gerekend worden tot het soort mensen die niet (in staat zijn) een keuze (te) maken. Clemens liet zich reeds als jongeman gewillig manipuleren door zijn vader die hem -en Sita!- verplichtte hun kind te laten aborteren. De familie Van De Wissel -let op de naamgeving!- heeft verdergeboord op dit patroon van afhankelijkheid aan andere meer intelligente of zelfstandige mensen, en is stuurloos geworden. Ze vallen van het ene uiterste in het andere en kunnen zich niet onder controle houden:

"Clemens ... nooit wist hij precies wat hij wilde. Hoe kon hij dan verlangen dat zij het wist? (...) Hoe kon hij zo omslaan van het ene moment op het andere?" (p. 132)

Ze hebben geen profiel en geen persoonlijkheid. Hermans suggereert dat dit ook het geval is met andere karakters in de roman -en erbuten!-, hetzij in het academische milieu (Clemens), hetzij in de allerslaagste arbeidersklasse (Sita). Deze twee maatschappelijke extremen zijn natuurlijk exemplarisch voor de hele samenleving, de "talloos veel miljoe-

nen", de gewillige slachtoffers die niet de zelfcontrole kunnen opbrengen die nodig is om hun wil op dringen aan een omgeving die de aristocratie van de geest verafschuwt. De beheersing die vereist is om een -of de- keuze te maken ligt aan de basis van elke vorm van creativiteit, en maakt de essentie uit van het geluk. Het moge duidelijk zijn dat de Van de Wissels in dit opzicht buiten de prijzen vallen.

Het aan Jacob Winkler Prins ontleende motto dat Hermans voor zijn roman heeft gekozen is daarom een kernachtige verwoording van de harde werkelijkheid die de twee protagonisten onder ogen moet zien:

"Niets, wordt er, niets, uit talloos veel miljoenen."

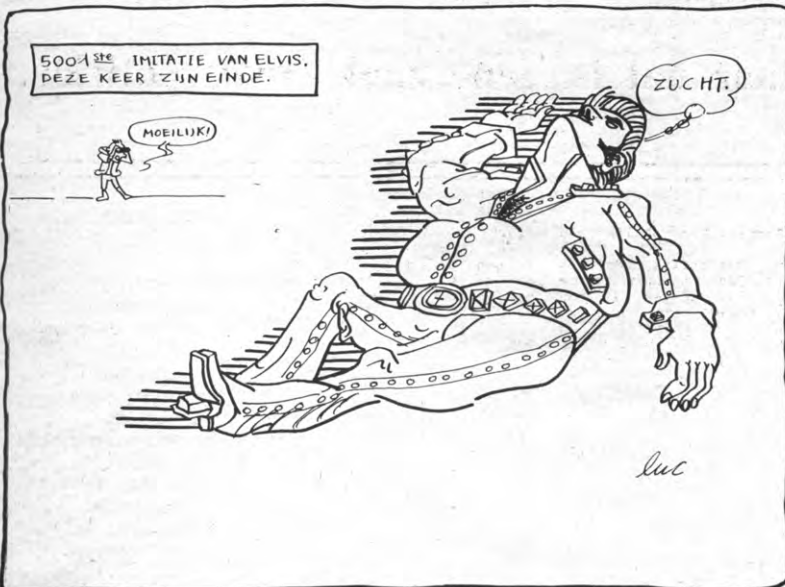
Vandaar ook dat de roman eindigt met een anti-climax waarin Hermans met een niets ontziend sarcasme zijn personages de genade-slag toebrengt: Clemens krijgt van zijn psychiater de raad (!) het wankele huwelijk overeind te houden en zich tevreden te stellen met zijn middelmatigheid, terwijl Sita van haar gynaecoloog te horen krijgt dat "de hele boel eruit moet", maar "dat er nog zoveel heerlijke dingen in het leven zijn". Waarop Sita repliceert: "Maar soms (...) heb ik de indruk dat die dingen toch altijd erg ver weg blijven... dat ze feitelijk nooit binnen mijn bereik gekomen zijn." (p. 293)

De les die uit het boek spreekt -voor de enkelingen die het begrepen hebben- zit ook vervat in een snedig citaat uit de Bhagavadgita, een Indisch leer-dicht. In het Nederlands zou de nog steeds heel actuele boodschap ongeveer zo moeten klinken:

Voor de onbeheerste is er geen wijsheid, noch is er voor de onbeheerste de macht der concentratie; en wie de concentratie mist, voor hem is er geen vrede. En wie de vrede niet kent, hoe kan er voor hem geluk bestaan?"

Uit talloos veel miljoenen, W.F. Hermans, Uitg. Bezige Bij, 1981.

Eric Vanhaeren

500ste IMITATIE VAN ELVIS.
DEZE KEER 'ZUN EINDE.

MEEILUK!

ZUCHT.

Luc

platen

Oud en eenzaam

"It hurts to set you free, but you'll never follow me", zo eindigde Nico's laatste plaat ('The End' 1974) en alles leek erop te wijzen dat dit inderdaad het einde was: Nico was een mythe geworden, een personage uit een groots en tragisch verhaal dat aan zijn epiloog toe was.

Even herhalen: toen Andy Warhol haar in 1966 in zijn Velvet Underground-project dropte, was ze al fotomodel geweest en actrice in Fellini's Roma. Op de klassiek geworden eerste elpee van de Velvet Underground zong ze o.a. "Femme Fatale", een imago dat haar sindsdien nooit verlaten heeft. Het contrast tussen de chantageuse Nico, compleet met Berlijns aksent en al, Lou Reed's grootstadsynisme en John Cale's vervreemde geluidslagen leverde een intrigerend resultaat op, dat echter ook in het dagdagelijkse leven een explosief mengsel bleek: na een verhouding met Reed wisselde Nico hem in voor Cale, waarna de Velvets hun eerste naam, de Plastic Exploding Inevitable eer aandeden en splitsen. Hier wordt uitgebreid bericht in Lou Reed's "Berlin", waarna de drie hoofdpersonen al vlug door de goede verstaanders gefantificeerd werden met het bovengenoemde trio: het onderscheid tussen Nico en de 'heldin' uit "Berlin" (Lady Day, German Queen etc...) was voor velen nogal vaag en voor de meesten eigenlijke onbestaande: de mythevorming kon beginnen. Ondertussen was ze solo gegaan, en dat leverde, naast voorpagina-verhalen enkele bevreedende resultaten op: 'Chelsea Girls' (1968) bevat nog eenvoudige songs, maar op 'Marble Index' (1969), 'The End' (1974) en het onvolprezen 'Desert shore' (1972) is een waar medium aan het werk: zichzelf begeleidend op harmonium zingt ze kryptische songs vol angst en dreiging, manie en waanzin. Natuurlijk verkochten haar platen niet (haar mythe is de mythe van de in de marginaaliteit verdwijnende heldin, niet die van de succesvolle ster) en na 'The End' leek zwijgen en/of sterven in de goot de enige passende afloop van deze pakkende roman.

Enige maanden geleden verscheen echter 'Drama of Exile' en de hoefoto toont een al wat oudere vrouw met op de achtergrond een vervallen muur en graffiti. Dat is ook een goede omschrijving van de teneur van de plaat: geen go-

tische hoogstandjes meer. Nico heeft nu een groep achter zich die haar stem omringt met een opvallend eigentijds geluid. Ze lijkt ook niet meer op de hogepriesteres van vroeger: de teksten zijn duidelijk genoeg in hun afrekening met het verleden. "I have come here to die with you", zingt ze in het openingsnummer 'Gengis Kahn', maar even later blijkt tussen haar en 'you' een 'broken bridge' actief te zijn. Andere personages lopen altijd rond in vroeger, in 'some unknown past'. Oud dus, en eenzaam. Wat rest zijn enkele herinneringen en de afrekening met het verleden - het personage Nico was maar 'New York lore, Eastside fame' - en, een groot woord, Uitzichtloosheid: niet voor niets staan op deze plaat covers van 'Heroes' en 'I'm waiting for the man'. 'Heroes' gaat over de helden tussen aanhalingstekens, het held-zijn om te overleven, jij speelt koning, ik speel koningin ('just for one day'). "I'm waiting for the man", zingt Nico met een onverholen cynisme: in Lou Reed's versie wachtte men in spanning op de drugdealer, hij was toch maar enkele straten ver. Nico wacht echter op niets meer: wachten omdat niets anders te doen staat.

Peter De Jonge

vegetarisch eetbeis
de lelie

onder de lantaarns
bij de kamperfoelie
of in het stermerduister
bij kaarslicht
elke dag een andere
schotel
met verse groenten,
wilde kruiden,
bloemrises,
groentenbagnets en
ander lekkers.

openingsuren
maandag-vrijdag
12-14 u 18-20 u
zaterdag 18-20 u

c. meunierstraat 87
leuven
016/22 65 23

vzw de poort

acco/1

PAPIERHANDEL

papier- en bureel artikelen
fardes en classeurs
schrijfferief
steekkaarten
tekenmateriaal ...

Tiensestraat 134-136

acco/2

KANTOORMATERIAAL

bureaulampen
(boeken)rekken
rekenmachines
labojassen
schrijfmachines
campinggas ...

Tiensestraat 134-136

acco/3

CURSUSDIENT
BOEKHANDEL

voor al je verplichte en
aangeraden lectuur,
cursussen en/of boeken

Tiensestraat 134-136

acco/4

DRUKKERIJ
FOTOKOPIEDIENST

voor al je drukwerk zoals
affiches, tijdschriften,
eindverhandeling ...

Brusselsestraat 118A
Tiensestraat 129

ACCO staat voor ACAdemische COoperatief

ACCO produceert en/of verkoopt alles wat studenten bij hun studie en ook daarna nodig hebben. ACCO verleent haar leden diensten tegen zo voordelig mogelijke voorwaarden.

Word je lid van de ACAdemische COoperatief, door het kopen van een aandeel van 500 fr., dan krijg je bij al je aankopen rechtstreekse korting. Dit geldt in de papierhandel, kantoormateriaal, cursusdienst. Voor de boeken, niet door ACCO uitgegeven, geldt een speciale boekenkaart.

Je moet maar één keer zo'n aandeel kopen; het blijft ALTIJD geldig!

Heb je Adelen reeds gezien?

De opvoering die we van 'Adeline' zagen, was een try-out: de definitieve versie die tijdens het Klapstukfestival zal opgevoerd worden zou dus nog wijzigingen kunnen ondergaan. Dit is zelfs waarschijnlijk daar een aantal 'bezoekers' van deze try-out opmerkingen noteerden alsof ze een kollege moraalfilosofie volgden, waaruit ze zeker een examen vraag zouden krijgen. Adeline dus. Adeline is het verhaal van een al wat oudere showbiz-ster. Het verhaal van haar leven wordt in verschillende 'acts' gebracht, acts die elk vanuit een verschillende invalshoek een beeld ophangen van Adeline: de relatie met haar simpele moeder, haar dochter, haar collega's acteurs, de perswereld. De beelden die op die manier van haar worden opgehangen vormen geen sluitend geheel: je krijgt Adeline zelf nooit te zien. Dit levensverhaal wordt onderbroken door een aantal korte, met repetitieve bewegingen, opgebouwde scènes. Door een sterke herhaling van eenvoudige bewegingen (optrekken van het rechterbeen, over de slapen wrijven...) komt de klemtoon volledig te liggen op het vormelijke: het gedrag wordt tot een beweging herleid en zo van zijn betekenis ontdaan.

Een goede technische omkadering - vooral de belichting was tijdens deze stuk-

ken zeer goed - zorgt ervoor dat deze breaks of flitsen eigenlijk de hoogtepunten van het stuk vormen.

En de muziek dan? Adeline wordt immers aangekondigd als 'een fantastisch nieuw muziektheater', een musical.

Afgezien van de korte stukjes a capella die in het begin geserveerd worden en die 'je wel zelf moet opzetten (en kauen)' is het stuk muzikaal omkaderd door de gangbare betere pop- of wavemuziek. Ook hier staat het repetitieve (vooral via bas en drums) weer centraal zonder echter vervelend te worden.

Zonder direct het gevoel te hebben van 'dat heb ik al gehoord', slaat 'fantastisch nieuw' toch niet op muziektheater. De muziek is goed doch niet origineel.

Hetzelfde geldt voor enkele technieken die in het stuk gebruikt worden. De 'groet-scene' vormt hiervan een goed voorbeeld. Via kontrastwerking (akteurs voor en achter het doek) bekomt men wel grappige, doch daarom geen originele situaties. Originale verrassende effecten worden wel bereikt door reeds opgevoerde onderdelen te heremen. Bepaalde sekenties worden later in het stuk terug opgenomen, worden daar in een andere of ruimere context geplaatst, en sorteren zo een ander

effect. Al bij al ga je je zeker niet vervelen tijdens het twee en half uur durend spektakel. Het is een boeiend kijkstuk dat ook muzikaal de moeite waard is.

Een noot voor de lachers: Adeline is niet gespeeld van enige humor. Geen schaterlachen dat je kaken er pijn van doen. Nee, wel een gezonde dosis humor die je naar je buurmanvrouw doet knipogen.

De echte première gaat door op maandag 12 oktober in 'T STUC' en de voorstelling loopt er de hele week tot en met 16 oktober. Aanvang 20.30 uur.

lp.

VETO ZOEKT:

typers
lay-outers
correspondenten
uit de kringen
medewerkers
uit de vrije verenigingen
fotografen
redakteur
ekonomie
redakteur(s)
studentensport
...

WORDT VERVOLGD

HET STRIPBLAD

Hoe inspecteur CANARDO bezwijkt voor de charmes van de verrukkelijke zangeres ALEXANDRA LECKEMIER, en zich meteen midden de intriges van de wrede RASPOETIN bevindt, komt u te weten in WORDT VERVOLGD n.13

(overal verkrijgbaar)

Strips : Rechts-Radikale strips in opmars ?

Voor wie politiek geen saai of vervelende boel is, kan het soms wel interessant zijn te vernemen hoe politiek andersdenkenden hun ideeën goed zal ondersteunen, bijv. d.m.v. strips. Zo bezien kan de interesse voor rechts-radikale strips nogal voor onaangename verrassingen zorgen. In tegenstelling tot wat men misschien zou denken is het zwarte album "POLITIEKE STRIPS : DE RECHTSRADIKALEN IN OPMARSJ ?" geen informatief zwartboek over rechts-radikale strips, maar heus propagandamateriaal vanwege onze neo-fascistische medeburgers. Toch lezen we in het voorwoord dat het niet de bedoeling is van de auteur(s) om politiek te bedrijven, want hun "bestelling gaat uitsluitend uit naar de strip in al zijn verschijningsvormen (waarvan de politieke er één is), ...". We verwachten dus min of meer een a-politieke benadering van de politieke strip, bijvoorbeeld over de frequentie van dt-fouten in de tekstbalonnetjes of zo.

Even verder moet ik mijn mening over het voorwoord herzien, want ik lees over tekenaar Jack Marchal, alias CRUNCH, dat "bijtdend sarkasme, studentikoze ironie, racisme en fascisme bij hem zonder schroom op de dagorde staan". Dit beschouwt de auteur C.A. Hugins als een goede stap voorwaarts. Het heeft namelijk jarenlang moeten duren dat "linkse censors zich uitsloofden in een spokenjacht naar fascistische tendenzen in het beeldverhaal". En om ons speur- en analysewerk aanzienlijk te vereenvoudigen" willen ze zich waarschijnlijk uit pure naastenliefde voortaan "openlijk en ondubbelzinnig manifesteren". Waarvoor onze dank !

nie, racisme en fascisme bij hem zonder schroom op de dagorde staan". Dit beschouwt de auteur C.A. Hugins als een goede stap voorwaarts. Het heeft namelijk jarenlang moeten duren dat "linkse censors zich uitsloofden in een spokenjacht naar fascistische tendenzen in het beeldverhaal". En om ons speur- en analysewerk aanzienlijk te vereenvoudigen" willen ze zich waarschijnlijk uit pure naastenliefde voortaan "openlijk en ondubbelzinnig manifesteren". Waarvoor onze dank !

ZYKLON - B
Ook een innige beweging met 's mensen leed kunnen we aan Hugins' a-politieke visie op de politieke strip toevoegen. Dat een nieuw underground-blad in Spanje zich nu al "Zyklon-B" durft te noemen, vindt hij "niet bepaald van goede smaak getuigend". (Tussen haakjes : Zyklon-B werd voor de Joden in W.O. II als verdigingsmiddel het goedkoopst bevonden.)

Als overzicht van wat er zoal op de stripmarkt is verschenen aan extreem-rechtse strips is het album wel waardevol : we kunnen Hugins er niet genoeg voor bedanken alles eens op een rijtje te hebben gezet.

Doch buiten de versluiserde propaganda vertoont het album ook praktische tekortkomingen. Er wordt nergens een Nederlandstalige vertaling gegeven van de teksten, wat voor Italiaanse, Spaanse en zelfs Russische strips toch wel interessant ware geweest.

LOGIKA

Het historisch overzicht van de rechtse strip wordt voorafgegaan door een analyse van de striptiek. Zoals alle geschiedissen heeft ook de rechtse strip een prehistorie, met eigen martelaren als bijvoorbeeld HERGE met Kuifje. Er volgt een ellenlange rij met tekenaars die vroeg of laat bij de linkse striptiek in ongenade vielen, en die zeer typisch overigens door rechtse kringen met wijgonden armen ontvangen worden. De logika raakt dan wel ergens zoek als figuren zoals REISER en BRTECHER die omwille van scherpe kritiek op alle ismen bij een bepaalde soort linkerzijde niet meer geliefd worden- door hen als ruggestuurd worden binnengehaald voor een ander isme. (Als- of het ooit zou opkomen bij deze auteurs om dat isme dan wel met hun kritiek te sparen !). Is dat niet de besmettelijke, politieke polarisatie waarvoor Hugins zelf aan het waarschuwen is in zijn inleiding ? Het lijken mij dezelfde manoeuvres als het gebruiken van de kritiek op het Sovjet-staatskapitalisme om er een ander kapitalisme mee te verrechtvaardigen. Hiermee zijn we dan ook

gekomen tot de hoofdbrok van de extreem-rechtse strip zelf : in tegenstelling tot bijvoorbeeld een Bretecher, die het mes durft te zetten in de akuele Westerse samenleving, houden zij het voornamelijk bij het uitpluizen van het Russische systeem (nog steeds), dat hier in het Westen wel langzamerhand bekend zal zijn. Akkoord met hun kritiek, maar vanuit die hoek ontvang ik dergelijke boodschappen liever niet, omwille van de rotzooi die met hetzelfde kadopapier zit ingepakt.

Voor het overzicht kan ik naar het album zelf verwijzen. Het fenomeen der extreem-rechtse strips behoort duidelijk toe aan de zeventiger jaren : voorzichtige sporen in de universitaire underground, december '73 in Frankrijk met CRUNCH als spil van het blad ALTERNATIVE. Een jaar later in Vlaanderen hebben we PRIK ("Alarm") die met zijn Berlijnse muur meer en meer het exportartikel wordt van Vlaanderens stripproductie. De lijst van namen wordt aangevuld met Franse, Britse, Spaanse, Vlaamse, Duitse en Amerikaanse auteurs, tekenaars en tijdschriften, zodat men wel kan gewagen van een explosieve ontwikkeling. Anno 1980 zijn weliswaar reeds een aantal oudere namen verdwenen, maar de rekrutering van nieuwe krachten staat niet stil, voornamelijk in Vlaanderen, in Spanje en de USA.

worden ? In zijn slotbeschouwingen geeft C.A. Hugins deemoedig toe dat er "geen grote invloed is van hoge grafische kwaliteit en vernieuwende elementen", verder dat wat de scenario's betreft "weinig verder wordt gegaan dan louter propagandisme" en "iets meer subtiliteit de boodschap ten goede zou komen". Hij betreurt echter dat het "doorgaans amateuristen zijn, die geen team vormen, die het zonder sponsors moeten stellen, die steeds in geld- en tijdsnod zitten, die geen gunstige perssteun moeten verwachten en -last but not least- evenmin over een echt stripblad beschikken". Hoe het wel moet en kan daarentegen : mits bewustwording bij het publiek en financiële injecties. "...dat het politieke klimaat zodanig toe omslaan dat dergelijke -thans bloedopdrang verwekkende- creaties in de mode zouden komen, waardoor de betreffende tekenaars kansen zouden krijgen hun waar als begeerde 'stuff' op de markt te gooien. Gevestigde uitgeverijen zouden geïnteresseerd worden enz... Datgene dus wat ongeveer 10 jaar geleden gebeurde met de linkse underground."

HUGINS, C.A. 1981
"Politieke strips : de rechts-radikalen in opmarsj ?"
Stripgids nr. 26
Uitg. Brabantia Nostra, Breda, Nederland.

W.A.

KOLDER DE BOLDER (RUBRIEK-POLITIEK)

EN WAT IS NU'DIT GROTE PLAN EIGENLIJK ? WE LATEN DOCTOR PROFESSOR PREMIER JSKETS ZELF AANT HET WOORD.

KIJK, DE VRAAG DIE ZICH TEGENWOORDIG OPDRINGT IS : HOE MAAT HOUDEN MET BEPERKTE MIDDELEN.

MIJN FILOSOFIE : IN PLAATS VAN GELD TE VERDIENEN DOOR TE WERKEN - ER IS GEEN WERK - MOETEN WE HET VERDIENEN DOOR HET NIET UIT TE GAVEN!

U ZIET DUS : BEPERKING UITGAVEN = VERHOOGING INKOMSTEN

NU WEEET IK OOK WEL : MEN KAN NIET ONBEPERKT BEPERKEN. ZELFS DE BEPERKING IS BEPERKT !

TENSLOTE LEVEN WIJ IN EEN KONSUMPTIE-MAATSCHAPPIJ. VOLLEGE BEPERKING = NUL-GROEI. EN NUL-GROEI, DAT KAN IK U PERSOONLIJK VERTELLEN IS EEN PIJNLIJKE ZAAK.

WAT WIJ DUS MOEDIG HEBBEN, ZIJN BEPERKINGS-PLAFONDS. EN OM DE SOCIA-LISTEN DE MOND TE SMOEREN, PROGRES-SIEVE BEPERKINGS-PLAFONDS : IEDEEREEN BEPERKT NAAR VERMOGEN. DUS ...

HOE BEPERKTER HET VERMOGEN, HOE GROTER DE BEPERKING, DIT IS EVIDENT, HOOP IK.

wat vanaf?

PAUL NEWMAN
TWEË COPS
IN DE BRONX

PAUL NEWMAN
IN
FORT APACHE,
THE BRONX
regie DANIEL PETRIE
EXCELSIOR

Kinema vermaakt en ontspant het best !
Van vrijdag 9 tot donderdag 15 oktober

Alle dagen vert 14.00 en 20.00
film 14.10 en 20.10
De enen en de anderen

De cinematografische gebeurtenis van de eeuw

OFFICIELE SELEKIE CANNES '81

EEN FILM VAN
CLAUDE LELOUCH

DE ENEN EN DE ANDEREN

(LES UNS ET LES AUTRES)

ROBERT HOSSEIN • NICOLE GARCIA • GERALDINE CHAPLIN • JACQUES VILLERET
en FANNY ARDANT • EVELYNE BUIX • RICHARD BOHRINGER
JEAN-CLAUDE BOUTIER • JEAN-CLAUDE BRIALY • JORGE DONN • FRANCIS HUSTER
JEAN-PIERRE KALFON • MACHA MERIL • DANIEL OLBRYCHSKI • RAYMOND PELLEGRIN
RITA POELVOORDE • PAUL PREBOIST en JAMES CAAN in de rol van GLENN Vader en Zoon

MUZIEK : FRANCIS LAH en MICHEL LEGRAND
CHOREOGRAFIE : MAURICE BEJART

DOLBY STEREO IN SELECTED THEATRES METROPOLITAN

alle dagen vert 17.30
film 17.45
5de en laatste week :
The Bronx

Alle dagen om 23.45
1ste film :
Olympic Fever
2de film :
Champagne
braekfast for

Staat SIPRI model voor vredesinstituut aan de K.U.Leuven ?

Naar aanleiding van de komst van de SIPRI-directeur Barnaby naar Leuven

Op maandag 19 oktober wordt vanaf 20.00 u in de Grote Aula een informatieavond gewijd aan een erg aktueel thema, n.l. de mogelijke plaatsing van nieuwe kernraketten in België en Europa. Dit debat zal ingeleid worden door een erg befaamd deskundige op dit gebied, n.l. dr. Frank Barnaby, directeur van het gezaghebbende Internationaal Vredesinstituut te Stockholm (SIPRI).

Oktober is dit jaar trouwens de maand van de ontwapening: op 25 oktober gaat te Brussel een nationale betoging door tegen de installatie van nieuwe atoomraketten, in de voorafgaande weken worden in Leuven diverse activiteiten in verband met deze problematiek georganiseerd, en op 24 oktober start ook een informatiekampagne in het kader van de jaarlijkse UNO-ontwapeningsweek. Veto zal dan ook gedurende deze maand uitgebreid aandacht schenken aan deze thematiek: in dit artikel wordt nader ingegaan op de betekenis van het Zweedse vredesinstituut SIPRI, terwijl in de volgende nummers van oktober bijdragen zullen gewijd worden aan de stand van zaken bij de ontwapeningsonderhandelingen in het kader van de Verenigde Naties, aan de UNO-ontwapeningsweek, en aan de recente Nederlandstalige literatuur in verband met dit onderwerp.

Iedereen die ooit enig materiaal over de bewapenings- en ontwapeningsproblemen heeft doorgezien (en wie heeft dat niet?), is daarbij ongetwijfeld op de naam SIPRI gestoten. In de meeste publikaties op dit vlak wordt inderdaad veelvuldig verwezen naar de SIPRI-cijfers en gegevens betreffende bewapening en ontwapening. We willen dan ook even blijven stilstaan bij het ontstaan, de opzet en de werkzaamheden van dit gerenommeerd vredesinstituut, dat trouwens in de toekomst misschien model kan staan voor een op te richten vredesinstituut aan de K.U.Leuven. De oprichting van een "Belgisch Internationaal Vredesinstituut" wordt inderdaad reeds geruime tijd overwogen. Vooraanleiding van 150 jaar België werd door verschillende prominenten uit de politieke en wetenschappelijke wereld een dergelijk initiatief gesteund (o.a. vanwege de "dinslagavondgroep" van Vlaamse intellectuelen, die mekaar leerden kennen aan de K.U.Leuven, en wiens verzoek duidelijk geïnspireerd werd door de geest en de werking van SIPRI). De komst van de SIPRI-directeur naar Leuven kan hopelijk een aanzet betekenen om deze zaak nieuw leven in te blazen bij de studenten, zodat het polemologisch onderzoek aan deze universiteit eindelijk het niveau van een cursus en een seminarie kan ontgroeien!

Het idee om in Zweden een vredesinstituut op te richten, werd voor het eerst geopperd in 1964 door de toenmalige Zweedse eerste minister, en dit naar aanleiding van 150 jaar ononderbroken vrede in Zweden. Een koninklijke commissie werd belast met een onder-

zoek aangaande dit voorstel, en sprak zich begin '66 uit ten voordele van de creatie van een dergelijk instituut. De Zweedse regering aanvaardde de konklusies van de commissie, en door een parlementsbesluit werd op 1 juli 1966 het Stockholm International Peace Research Institute opgericht, officieel "een onafhankelijk instituut gericht op de problemen van vrede en konflikt, met bijzondere aandacht voor de bewapening en ontwapening".

In overeenstemming met de richtlijnen die vervat zijn in de statuten van het instituut, is het de bedoeling van SIPRI om wetenschappelijk onderzoek aangaande vraagstukken die belangrijk zijn voor internationale vrede en veiligheid te verrichten. Hierdoor wil men bijdragen tot een beter begrip van de noodzakelijke voorwaarden om tot een vreedzame oplossing van internationale konflikten te komen. Het instituut wil akuele problemen op onafhankelijke en pragmatische wijze onderzoeken, en de belangrijkste aspecten hiervan voorleggen aan de internationale beleidsmakers. Het moet onderstreept worden dat de aandacht van het instituut tot nogtoe meestal gekoncentreerd werd op problemen inzake bewapening, ontwapening en wapenbeheersing.

Hoe is SIPRI georganiseerd? De beleidsraad is verantwoordelijk voor het algemeen beleid. Hij telt 8 leden, die voor een periode van 5 jaar worden aangesteld door de Zweedse regering. De leden zetelen in hun persoonlijke hoedanigheid. Dit is eveneens het geval in de wetenschappelijke raad: een adviesgevend orgaan van 24 hooggekwalificeerde onderzoekers, politici, en internationale ambtenaren. Het lidmaatschap geldt voor onbepaalde duur, en nieuwe leden worden aangeduid door verkiezing. De directeur van SIPRI wordt benoemd door de Zweedse regering, en is verantwoordelijk voor het werkprogramma. De onderzoeksstaf is internationaal samengesteld. De leden komen uit een brede waaier van wetenschappelijke disciplines, en werken aan specifieke projecten.

De resultaten van dit onderzoek worden gepubliceerd onder de vorm van boeken en rapporten. Soms zijn deze publikaties gebaseerd op de resultaten van internationale konferenties die door het instituut worden georganiseerd. Best bekend zijn echter de jaarboeken omtrent "bewapening en ontwapening in de wereld", jaarlijks - doorgaans in de maand juni - verschijnen. Zij vormen niet alleen onontbeerlijk materiaal

voor allen die op dat vlak iets willen doen of iets meer willen weten, maar ook voor de diplomaten en onderhandelaars op bijv. de UNO-ontwapeningsgesprekken. Zo bevat het recente SIPRI-jaarboek 1981 drie grote delen: beschouwingen over de voornaamste ontwikkelingen van de wapeningswedloop in de zeventiger jaren, een overzicht van de belangrijkste evoluties inzake ontwapening en wapenbeheersing in het voorbije jaar.

Voor het Nederlandse taalgebied maakt het Nederlands Instituut voor Vredesvraagstukken (NIVV) jaarlijks een geselecteerde keuze van teksten uit het SIPRI-jaarboek, dat uitgegeven wordt onder de titel "Wapenfeiten". Sinds enige tijd heeft in Vlaanderen ook de vredesbeweging Pax Christi - die overigens in haar bibliotheek een unieke verzameling SIPRI-publikaties heeft opgebouwd - het recht verkregen om een samenvatting van het jaarboek uit het Engels te vertalen, en in het Nederlands uit te geven. Ook verscheen vorig jaar, onder de titel "Vredesverwachtingen", een boekje van SIPRI-directeur

Frank Barnaby, dat een compilatie is van de inleidende hoofdstukken die hij schreef voor de jaarlijkse rapporten en voor de andere uitgaven van zijn instituut.

Het budget van SIPRI is afkomstig van het Zweedse parlement. Nochtans is enkel de beleidsraad verantwoordelijk voor het gebruik van de verleende fondsen. De raad neemt principieel geen geld aan vanuit andere bronnen, wanneer dit haar onafhankelijkheid ook maar enigszins zou kunnen schaden.

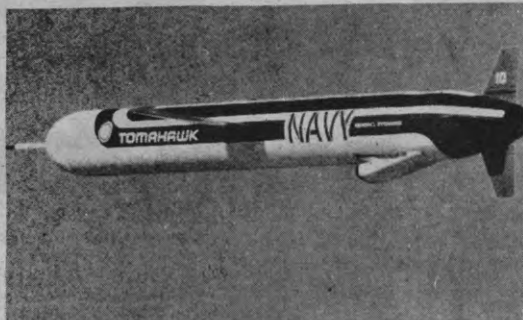
SIPRI heeft zich de jongste jaren over de hele wereld opgewerkt tot één van de best ingelichte bronnen in verband met de wapeningswedloop en het streven naar ontwapening. De waarheidsgetrouwe en objectieve toon van de SIPRI-dokumenten berust grotendeels op het feit dat de SIPRI-medewerkers al hun gegevens ontleenen aan publieke bronnen, en dat zij er telkens de nodige verwijzing aan toevoegen. Iedereen kan dan ook hun publikaties controleren en op hun juistheid onderzoeken. Tot op heden werden de SIPRI-gegevens

nog nooit tegengesproken, ook niet in Oost-Europa...

De Britse fysikus Frank Barnaby, die sinds geruime tijd directeur is van dit bekendste vredesinstituut ter wereld, is zonder twijfel de aangewezen figuur om uitgebreide informatie te verschaffen over de raketten- en wapeningswedloop in België en Europa, en over de nukleaire strategie van beide grootmachten. De eenmalige voordracht die hij in Leuven zal gaan geven, vormt dan ook een unieke buitenkans voor iedereen die begaan is met de krankzinnige wapeningswedloop. De discussie zal daarbij gemiddeld worden door de TV-journalist Herman De Prins, terwijl simultaanvertaling uit het Engels voorzien wordt. Dit gesprek is een organisatie van de Leuvense afdeling van de Vereniging voor de Verenigde Naties, in samenwerking met het 25 oktobercomité, en kaarten voor deze avond kunnen op diverse plaatsen - o.a. bij Kritik en op het sekretariaat van het Antioorlogskomitee - verkregen worden.

Waarom (geen) Euroraketten ?

Eén van de onderwerpen die de laatste tijd sterk in het middelpunt van de belangstelling staan, is de voorgenomen plaatsing op Europees grondgebied van Amerikaanse Pershing en Cruise raketten en de beslissing van de Amerikaanse regering (o.l.v. Reagan) om de neutronbom te gaan produceren. Twee beslissingen die Europa sterk aanbelangen en die ook hoe langer hoe meer gekontesteerd worden. Deze contestatie is niet toevallig, net zomin als het feit dat de vredesbeweging in de Westeuropese landen sterk groeit en aan invloed wint.

Immers de beslissingen van de plaatsing van de 'Euroraketten' en de productie van de neutronbom zijn beslissingen die Europa sterk aanbelangen. Al lange tijd is Europa zowat de opslagplaats van nukleaire wapens van de grootmachten. In de Bondsrepubliek bijvoorbeeld, met een oppervlakte die 2,5% bedraagt van het Amerikaans grondgebied, ligt 50% van het Amerikaans nukleair potentieel. België zelf heeft al vijf kernkernen op zich genomen binnen Nato-verband: vliegtuigbommen, luchtafweerraketten, houwitsers M 110, houwitsers

M 109 en Lance-grondraketten, allen met kernlading. Toch is België geen kernwapenmacht. De Verenigde Staten hebben het monopolie van de productie van kernwapens, ook de bewaking van kernkoppelpots in België is een louter Amerikaanse zaak (denk maar aan Kleine Brogel). Bij de Nieuwe Cruise-raketten (een zesde kerntaak) staat België zelfs niet meer in voor het vervoer van de kernwapensystemen. België zou dus nooit kunnen verhinderen dat de VS deze kernwapens zouden inzetten, ook al zijn ze gestationeerd op Belgisch grondgebied.

Door de NATO wordt geargumenteerde dat de plaatsing van nieuwe raketten nodig is om het 'evenwicht te herstellen' gezien de 'alarmerende defensie-inspanningen' van het Oostblok met name de USSR. reeds lang echter worden feiten over militaire machtsverhoudingen verdraaid, verkeerd weergegeven of uit hun kontekst gelicht. Het SIPRI, een onafhankelijk vredesinstituut, stelt dat de gegevens over de defensieuitgaven en -inspanningen van het Oostblok dikwijls (bewust) verkeerd berekend en verdraaid worden. Zo stelt de NATO dat de 'Euro-raketten' en antwoord zijn op de Russische SS-20 raketten. De beslissing om die Euro-raketten te produceren is echter genomen lang voor het Westen iets afwist over de SS-20 raketten.

Stilaan begint het dan ook voor meer en meer mensen duidelijk te worden dat verder wapenen zinloos is geworden; men kan moeilijk spreken van militair 'evenwicht' en 'afschrikking', beter is het te spreken van 'overkill': met alle reeds bestaande wapens kan de aarde al verschillende keren vernietigd worden. De NATO, met de VS als belangrijkste en machtigste land, willen Europa dwingen nieuwe raketten te installeren en brengen zo de stilaan gegroeide vreedzame coëxistentie met het Oostblok in gevaar en geven een nieuwe impuls aan de stilaan dolgedraaide wapenwedloop.

De beslissing om de neutronbom te gaan produceren zal alles er zeker niet beter op maken. De neutronbom, een nukleair anti-tankwapen zal in de VS geproduceerd en (voorlopig)

Een nieuw traangas : een zaak met een luchtje...

Na Dodewaard...

In het vooruitzicht van bepaalde besparingen en de eventuele reactie daarop in de vorm van betogingen of bezettingen, zou ik eens willen ingaan op het traangas dat in België gebruikt wordt om de openbare orde te handhaven, zoals dat heet. Er bestaan namelijk enkele interessante rapporten hierover, die de invloed van dit gas op de gezondheid van de gemiddelde betogener of onschuldige toeschouwer hebben onderzocht. De uitgebreide neerslag daarvan kan trouwens gevonden worden in een artikel in Vrij Nederland van 25 juli jl.

In een illegaal "Handboek voor de terrorist" dat hier en daar in fotokopie circuleert, staat ook een hoofdstuk over gassen die politie en leger kan gebruiken. Allereerst is er het zogenaamde 'CN-gas', dat omwille van zijn uitwerking op de traanklieren als 'traangas' bekend staat. Dit is een vrij onschuldig gas, welks onaangename werking al kan verzacht worden door een met citroensap bespren-

feite geen gas, maar een witte kristallijne stof met smeltpunt van 95°C is, wordt in West-Europa in toenemende mate gebruikt. De VS, Groot-Brittannië, Frankrijk, België, Zweden, Nederland, en sinds kort ook de Duitse deelstaat Beieren rusten hun ordestreijkrachten er mee uit.

Het product CS wordt meestal in rookgranaten tot gas omgezet, maar het kan ook vanuit helikopters worden verspreid en zelfs vermengd met water door waterkanonnen, die dan trouwens 'traanwater' spuiten. In hoge concentratie is CS dodelijk, zoals laboratoriumproeven hebben uitgewezen. Tot noch toe zijn er al enkele niet-officieel bevestigde dodelijke ongevallen met dit gas gebeurd: in Parijs, Belfast (een tweejarig kind) en Berkeley (VS).

CS is eerder een verlamings- of zelfs gifgas, en het werd van 1964 tot 1969 in Viëtnam gebruikt om vijandelijke Viëtkongs in het open veld te drijven en ze vervolgens op conventionele manier dood te schieten. Ortho-chloor-benzylidien-malononitril, zoals de chemische naam van CS luidt, werkt eerder op de longen en op de slijmvliezen. Een eerste gevolg is dat je meer kwetsbaar bent voor infecties, omwille van de slijmvliesbeschadiging. Op die manier kan op een

onrechtstreekse manier griep, bronchitis, diarree enz. veroorzaakt worden. Verder geraken je zintuigen gedeeltelijk uitgeschakeld en ben je voor een tijdje kwasi-immobiel, besluiteloos, zodat je zelfs overreden kunt worden door een onoplettende tank of rijks-wachtkombi. Mensen met contactlenzen lopen het gevaar van oogbeschadiging. Ook kunnen brandwonden voorkomen. Het risico van brandwonden in de tweede graad is vooral hoog als men met traanwater zou spuiten. Van CN weten we dat het kanker- verwekkend kan zijn, over CS bestaat op dit gebied geen definitief oordeel. CS leidt ook al snel tot braakneigingen. De pijn in je keel, een rare smaak en een geïrriteerde huid kunnen enkele dagen aanhouden.

Volgens verschillende doktoren en wetenschappers is het gebruik van dit gas op een burgerbevolking onverantwoord. Het CS-gas kwam juist in de plaats van CN omdat dit laatste kanker- verwekkend is, maar de remedie is in dit geval duidelijk erger dan de kwaal.

In Leuven heeft men tijdens de tienduizend-betogingen twee jaar geleden naar mijn ervaring enkel van CN-gas uit granaten gebruik gemaakt. Op dit moment echter zouden de ordehandhavers - volgens welingelichte kringen zoals dat heet - reeds

met CS-gas uitgerust zijn, en wordt, met trouwens als in ons buurland Holland, het gebruik van helikopters en traanwater overwogen.

Welke behandeling werkt tegen dit gas? Het beste is uiteraard een gasmasker, maar of al die dingen uit legerstocks nog echt werken is een vraag. Voor geneeskundestudenten is het gebruik van een chirurgiemasker aan te raden. Voor gewone stervelingen is er dan nog de papieren zakdoek. Ook de citroen verlicht de pijn in de ogen. Dit brandend gevoel kan ook behandeld worden met een mengsel van één deel boorzuur (in schilfers te verkrijgen bij elke apotheek, want degenen met zwetvoeten weten dat boorzuur schilfers daar ook tegen helpen), met drie delen water. Desnoods gebruik je gewone oogdruppels of zelfs water. Om het gas van je huid te krijgen, was je geraakte plaatsen af met minerale olie of water, in welk geval je de blootgestelde plekken met alcohol wrijft. Na twee minuten zal dan verkoeling optreden. Beschik je niet over alcohol, dan kan de brandende pijn gedurende twee uur blijven. Het sociale klimaat vertelt me dat de konfrontatie met dit 'nieuwe' snuffje niet lang zal uitblijven...

Jozef Schildermans

vervolg van p. 14

opgeslagen worden. De uitvinder van deze bom 'Samuel Cohen' zegt echter dat dit wapen binnen de Amerikaanse strategie zal gebruikt worden op wat hij noemt 'het Europese slagveld'. Toch wordt geen enkel West-Europees NATO-lid betrokken bij de productie van de neutronenbom. En zei Weinberger, Amerikaans defensie-minister, al niet dat de neutronenbom ieder moment in Europa kan ingezet worden. De neutronenbom verhoogt ook de waarschijnlijkheid van een kernoorlog vermits ze op kleine schaal kan gebruikt worden. Dit verlaagt de psychologische drempel om kernwapens in te zetten. Bij de neutronenbom wordt maar een klein gebied bestraald en nog een veel beperkter gebied verwoest. Vandaar de uitspraak: "De neutronenbom vernietigt leven, geen gebouwen."

Dat Europa de dupe van dit alles zal worden behoeft geen betoog. Als de VS en de USSR een (kern)oorlog gaan uitvechten, zullen ze dat in de eerste plaats in Europa doen, eerder dan op hun eigen grondgebied. Ons neerleggen bij deze gang van zaken is dus het laatste wat we moeten doen. Stilaan begint in alle Europese landen het verzet tegen deze bewapeningswedloop sterker en sterker te

worden. In Duitsland heeft Schmidt af te rekenen met oppositie binnen zijn eigen partij en met zeer sterke (dikwijls religieus geïnspireerde) vredesbewegingen. In Nederland zijn de kristen-demokraten over de kwestie sterk verdeeld, terwijl de socialistische PvdA sterk tegen is. Ook hier zijn er sterke vredesbewegingen werkzaam. In de Scandinavische landen wordt al lang gepleit (ook door regeringen) voor een Europese kernwapen-vrije zone. Ook in Groot-Brittannië groeit het verzet sterk aan (o.a. binnen Labour en de vakbonden).

In België is er verzet binnen en buiten het parlement. Langs de ene kant voert de SP oppositie tegen het NATO-besluit en zijn er binnen bijna alle andere partijen opposanten en langs de andere kant voeren de vredesbewegingen een sterke campagne tegen de raketten (o.a. Vlaams Actiekomitee tegen de Atoomwapens -VAKA-, Pax Christi, Internationale van oorlogstegenstanders...) Door de meeste vredesbewegingen wordt als realistisch alternatief het idee bepleit van atoomwapenvrije zone in Europa. Dit om te voorkomen dat Europa het trefgebied wordt van de grootmachten en zo tot vernietiging gedoemd wordt. Om dit alles is het belangrijk dat je aanwezig bent op de anti-rakettenbetoging op 25 oktober te Brussel.

Als je 18 bent kies je de bank die je de beste diensten kan bewijzen. Je leven lang.

Vandaag begint voor jou het leven. En in het leven kan je best een rugsteun gebruiken.

Wil bij de ASLK willen je graag helpen. Van bij de start. Open dus een Universele Rekening in het agentschap in je buurt (we hebben er 1000 in het gehele land), je krijgt er een chequeboekje en overschrijvingsformulieren om je betalingen te doen. Plus een Bancontactkaart (waarmee je 24 uur op 24 geld kunt afhalen aan de Bancontact-automaten en benzine kunt tanken zonder gereed geld). Op die rekening kan je natuurlijk ook

geld ontvangen: je loon, je werkloosheidsvergoeding of het "extraatje" dat je ouders je sturen.

En de ASLK biedt je nog andere voordelen. Zoals de "J"-lening, extra voordelig krediet om je te installeren. En het Woonsparen: een goedkope lening voor het bouwen of kopen van een woning.

Open vandaag nog een Universele Rekening. Die kan je heel wat diensten bewijzen. Nu en morgen.

ASLK

De bank die je een voetje voor geeft in het leven.

Stuur deze coupon aan de ASLK, Wolvengracht 48, 1000 Brussel, of loop even langs bij het agentschap in je buurt. Je krijgt er gratis de brochure "Er uitkomen met je inkomsten..."

Naam _____
Voornaam _____
Straat _____ N° _____
Postcode _____
Localiteit _____

DINSDAG 8 OKTOBER

OPTOCHT: "Neen aan de kernraketten"
18 u. Ladeuzeplein
org. 25 oktoberkomitee Leuven

MUZIEK: Katastroef (Antwarpse volkslustgroep)
20 u. RC (bij alma 3); toegang gratis
org. VTK

MAANDAG 12 OKTOBER

DEBAT: info-avond over kernraketten mmv Luc De Smet
20 u. Grote Zaal (1° verd.) Stuc
org. wereldwinkel

DINSDAG 13 OKTOBER

FILM: 4 korte Belgische en Britse films
- Au coeur de l'obscur (Père Noel); Belgische film van Guy DeFlandre (Fr., 25')
- Expé belge au Mexique 81; Belg. film van Guy Meauxoone (Fr., 27')
- Caves Conservation; Britse film van Sid Perou (Eng., 30')
- Britse expeditie in Nieuw Guinea; Britse film van Sid Perou (Eng., 40')
20 u. Aud. Vesalius; inkom 100 VVK 80
org. Spekul

MUZIEK: Orgelwerken van J.S. Bach, door Paul Dinneweth, Luc Ponet en Carl Van Eyndhoven
20 u. Concertzaal van het Lemmensinstituut, Herestraat 53
- 3000 Leuven; inkom 120; stud. 80

MUZIEK: De Kreuners
21 u. Stella-(Vaartstraat); inkom 80; CJP,TTT,VVK,VTK 60
org. VTK

LITERATUUR: Lezing olv Rik Cuppens: 'tussen tuin en wereld' van Paul de Wispelaere
19.30 u. Brabantse volkshogeschool; inlichtingen en inschrijven in Brussel, tel. 02/2418833

POLITIEK: Vujo-Kul kontaktavond, met als gastspreker Nelly Maes
Maria-Theresiacollege, St.-Michielsstr. 8, Leuven

DONDERDAG 15 OKTOBER

BEURZEN: Beurzen voor de Verenigde Staten van Amerika
Spreker: Mevr. Maggie Nicholson
17.30 u. in het natuurkundig instituut, Naamsestr. 61

CURSUS: Basiskursus gezondheidszorg
20 u. in volkshogeschool Elcker-ik, Blijde Inkomststr. 115, Leuven (tel. 016/239692)

Vacature op Sociale Raad

ERRATUM : Door een redaktionele fout werd een verkeerde datum voor het afsluiten van deze vakature vermeld. Deze vakature werd in feite op 30 september afgesloten en niet op 31 oktober zoals verkeerdelijk in Veto nr. 1 gemeld. Belangstellenden die alsnog in aanmerking wensen te komen wenden zich best zo snel mogelijk tot Sociale Raad.

ZOEKERTJES

Veto werkt hard om zijn service aan studenten en kringen te verbeteren. Daarom vanaf nu een nieuwe dienst, die ook volgend jaar zal worden voortgezet : de zoekertjes, "te koop", "te huur", "gevraagd", etc. rubriek voor STUDENTEN. Wens je in deze rubriek iets te plaatsen, knip dan deze rooster uit, gooi hem bij ons in de bus of stuur hem op. Zorg ervoor dat je er een briefje van 20 fr. bij

steekt. Voor die prijs heb je zes regels in Veto (plus een titel). We zijn gedwongen hier voor een vergoeding te vragen omdat deze rubriek ons extra ruimte zal kosten, die niet door de begroting wordt gedekt. Herinneren we er bovendien aan dat een zoekertje in Veto 8000 studenten bereikt. Wil je dus je kot overlaten, of je kursussen : één adres : Veto, Van Evenstraat 2 D (1° verd.), 3000 Leuven.

GEWETENSBEZWAARDE GEVRAAGD

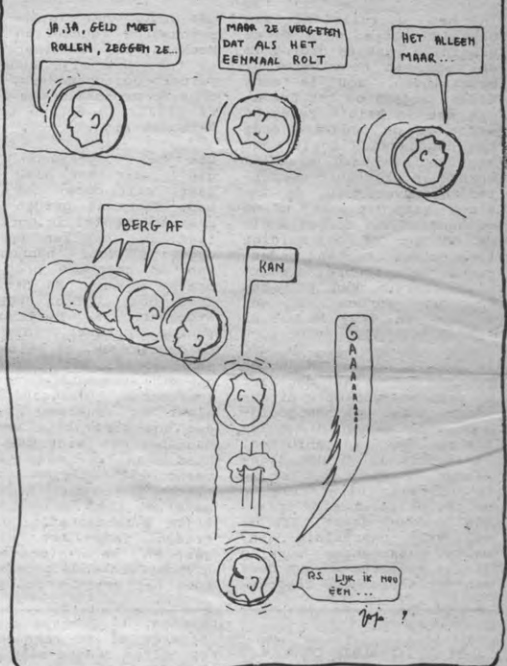
De Beyaert-Stichting is een v.z.w. welke bedoelt onderzoek te verrichten naar mogelijkheden en onmogelijkheden van vernieuwbouw en rehabilitatie in oude stadswijken. Dit vertrekende vanuit de visie dat de huisvestingssituatie te Brussel op een adequate en ook voor de kleine man haalbare manier dient aangepakt.

In het kader van deze werking zoeken we nu een gewetensbezwaarde, wiens opdracht er voornamelijk zou uit bestaan informatie te verzamelen en te verwerken betreffende de vernieuwbouwactiviteiten van overheids- en aanverwante instellingen. Betrokkene wordt hierin begeleid en zal deels moeten werken in teamverband.

Eventueel geïnteresseerden kunnen zich wenden tot ons sekretariaat :
Stichting Beyaert
t.a. J. Loecx
Gallaitstraat 80
1030 Brussel
tel : 02/216.77.13

TE KOOP : LP's (pop)
Z.w. Bondgenotenln. 154,
3000 Leuven.
Bel : Studio.

EN NU HET KORTE VERHAAL VAN EEN BELGISCHE FRANK

Maak voor je tekst gebruik van onderstaand rooster. (slechts één letter of één leesteken per vakje invullen en laat één vakje open tussen de woorden !) - gebruik afkortingen : het komt je goedkoper uit !

Kruiswoordraadsel

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

- HORIZONTAAL
- President
  - voorletter
  - man met ark - installatie die ondermeer op de wegen gebruikt wordt om de snelheid te controleren
  - spijt na dood
  - muziekknoot - letterkeuring van 'tol'
  - inspuiten
  - plaats in Vlaanderen, bekend om muziekfestival
  - daar - portemonnee
  - niet in staat tot geslachtsgemeenschap
  - internationale trein - slot - lidwoord

VERTIKAAL

- minderheid
- dochter van Kadmos - zeer grote, geweldige
- nummer - jongere (afk.) - per ekspres
- geheel de uwe (Lat. afk.) - eerste hulp bij ongelukken
- vogelprodukt - compagnie (afk.) - voorzetsel
- vreemde - buisjes van week metaal voor tandpasta, lijm, ...
- zeldzaam - voedsel tot zich nemend
- voortdurend - do
- schrijver
- leer die het ontstaan van de soorten verklaart volgens Darwins ontwikkelingsleer.

CHARKAWA 11.11.11.-AKTIE

Stilaan is het een traditie geworden dat de Werkgroep Ontwikkelingssamenwerking van Groot-Leuven, naar aanleiding van de jaarlijkse 11.11.11.-aktie, een derde wereld-toneel organiseert. Dit jaar gebeurt dit in samenwerking met Amnesty International, de Anti-Imperialistische Bond, de Derde Wereld-Groep, Kristenen Voor Het Socialisme en de Wereldwinkel.

patriarchaal systeem overheersend, en wordt de vrouw nog steeds als object beschouwd. De politieke boodschap zit hier luchtig verpakt in een folkloristisch kleedje. De kollage werd opgevat als een marktspel en sluit aldus perfect aan bij het Arabische volkse dorpsstoneel. Zang, dans en mime, maskers en poppen, symboliek en humor maken er een feestelijke voorstelling van, meeslepend in zijn eenvoud.

CHARKAWA (zonsopgang) is een kollage van Tone Brulin met teksten van de Egyptische schrijver Saboor enerzijds en de Palestijnse dichter Beseisso anderzijds. Spelers zijn de Vlaming Michel Van Douselaere en de Arabische Siti Fauziah (beroepsakteurs) omringd door vier Berbers van het Marokkaanse muziekensemble 'Charkawa', stuk voor stuk wonderen van ongekunstelde expressie. Er wordt zowel Nederlands als Arabisch gesproken, maar geen nood, het is allemaal best te volgen.

De merkwaardige kar van de motorrijder - een prachtig zetstuk dat als bus, als huis, hemel en hel kan dienen - staat als element centraal in het spektakel.

Het thema van deze creatie is de rol van de vrouw in de wereld. Bij ons is het emancipatieproces al gedeeltelijk verwezenlijkt, maar in tal van ontwikkelingslanden blijft het

Wie op een of andere manier met de 11.11.11 aktie in het Leuvense wil meewerken kan eens langskomen op de eerstvolgende komiteevergadering op 14-10-1981, Brusselse straat 63, 3000 Leuven, om 8 uur. Voor de studenten is er een eigen werking.

CHARKAWA
Maandag, 19 oktober 1981
DON BOSCO centrum Kessel-lo (op de hoek van de Platte-lostraat met de zwaluwenlaan).